

Subscription
\$2.50 a year
\$1.25 half year
—
Issued every
Thursday

NAŠ DOM

Ilustriran tednik za izobrazbo, gospodarstvo
in zabavo slovenskih delavcev v Ameriki.

Entered as second class matter March 12, 1921 at the post office at New York, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Address:
455 W. 42nd St.
New York, N. Y.
—
Tel.:
Pennsylvania 3319

Letnik — Volume IV.

New York, N. Y. March 31st — 31. marca, 1927.

No. — Št. 13.

Obstreljevanje Nankinga.

Kantončani so obstreljevali Nanking. — Mnogo Amerikancev v nevarnosti. — Ameriške in angleške ladje so streljale na kantonsko vojsko. — Ameriško - angleški ultimatum.

Šanghaj, Kitajska. — Ko je kantonska vojska obstreljevala Socony Hill, kjer se nahajajo Socony naprave (Standard Oil Co., of New York) in kjer živi največ Amerikancev, so ameriške in angleške ladje namerile ogenj na kantonsko armado in jo obstreljevale, nakar sta poveljnika ameriške in angleške mornarice poslala kantončnemu vrhovnemu poveljniku ultimatum, da mora dovoliti vsem tujcem prost izhod iz mesta, ker boste drugače mornarici pričeli streljati na vse kantonske postojanke. Še-le na tretji ultimatum je kitajski poveljnik dovolil, da so smeli tuje oditi iz mesta.

Kantonski vojaki so oplenili ameriške in angleške hiše in s previvalci zelo kruto postopali.

Ko so bile ameriške in angleške ladje pripravljene na streljanje, so prišli prvi tuje, namreč angleški generalni konzul z ženo in desetimi drugimi osebami. Za temi je prišel japonski konzul. Slednjič so pričeli prihajati Amerikanci. — Vse so spravili na bejne ladje.

Oplenjene so bile vse ameriške hiše in ameriška misijonska postaja in skorogotovo je ista usoda zadela vse hiše drugih tujih narodov. Več poslopij je bilo tudi zažganih, med njimi teološki seminar in Hill Crest visoka šola. Vso uradno in osebno lastnino Amerikancev in Japoncev ter angleški konzulat so vojaki oplenili in uničili.

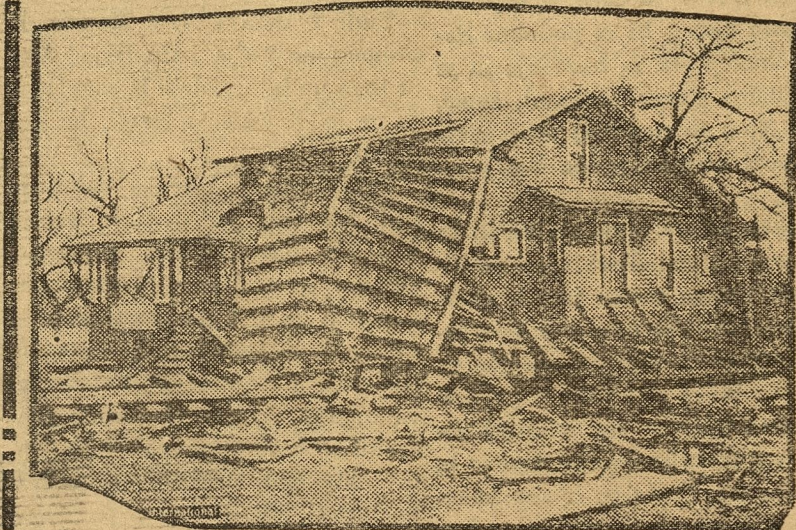
Istotako so kantonski vojaki grodo ravnali z moškimi in ženami, katerim so raztrgali obleko. Nek kantonski častnik je vstrelil nekega kantonskega duhovnika. Amerikanka Miss Anna Moffat je bila dvakrat prestreljena skozi nogo.

Umorjen je bil Amerikaneec J. E. Williams, podpredsednik vseučilišča v Nankingu. Nevarnost je bila tudi za ameriškega konzula Davisa, katerega pa je opozoril nek prijazen Kitajec ter je pravočasno odšel s svojo družino.

Pri obstreljevanju angleških ladij je bilo ubitih kakih sto Kitajcev.

Pri prihodu kantonskega vrhovnega poveljnika, generala Čang Kaj-šeka v Wuhu se je pojavilo v mestu veliko sovraštvo proti tujcem. Angleški admiral je zapovedal, da se zberejo ob obrežju reke vsi tuje, da jih vzame na ladje.

POSLEDICA VIHARJA V NEW YORKU

Na sliki je hiša Mrs. Mae Coons blizu Seneca Falls, N. Y. Zadnji vihar je odnesel streho nekega zabavišča v parku in jo treščil ob hišo. Park se nahaja od hiše dvesto čevljev.

Angleška križarka Dauntless je na potu v Wuhu.

Po zavzetju Šanghaja je kantonski general Paj Cung Hsi izdal razglas, v katerem pravi med drugim:

“Kitajski narod je vstal. Ljudje pa morajo razločevati med napajječim imperijalizmom in tujei. Tujcev ne smejo nadlegovati in uničevati njih lastnino.

“Skozi 80 let so imperijalisti pod zaščito krivičnih pogodb ponižali Kitajsko na stališče vazalke. Po revoluciji leta 1911 so tuji imperijalisti zalagali kitajske imperijaliste s puškami in kanoni, s katerimi so vodili vojno skozi 15 let.

“Na eni strani se tuji imperijalisti vstavili razvoj kitajske vzgoje in industrije, na drugi strani pa so sebi zagotovili posebne pravice. Zdaj pa se je kitajski narod zbudil in Šanghaj, največje trgovsko središče na Daljnem Iztoku ne bo postal samo močna postojanka

kitajskega nacijonalizma, temveč tudi postojanka svetovne revolucije.”

KAKO ZNA COOLIDGE MOLČATI

Washington, D. C. — Kako molčeč je predsednik Coolidge, kar se tiče njegovih osebnih zadev, je razvidno iz tega, da je Mrs. Coolidge pred nekaj dnevi vprašala njegovega vojaškega pričbenika, ako ve, kje bo predsednikova družina prebivala prihodnje poletje.

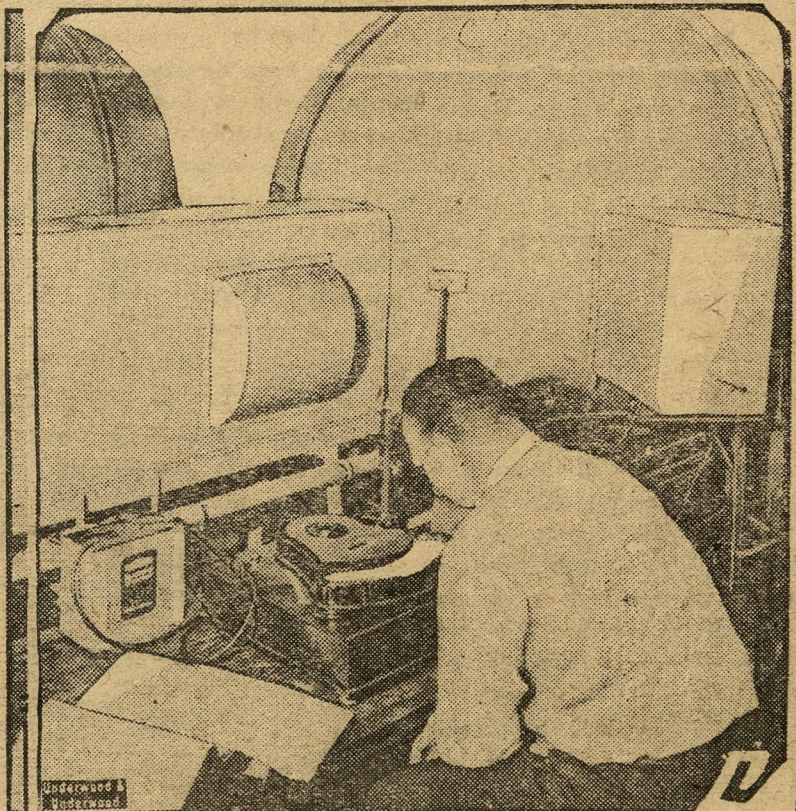
“Jaz ne vem”, je bil odgovor. “Ali vi ne veste?”

“Ne”, odgovori predsednikova žena. “Kadar pa izveste, vas prosim, da mi poveste.”

NESREČA NA JAPONSKEM

London, Anglija. Iz Tokija se poroča, da je pri rudniški nesreči bilo usmrčenih 136 rudarjev. Kraj nesreče ni naznanjen.

NOV APARAT ZA MERJENJE ELEKTRIKE

General Electric Company je izdelala aparat, s katerim je mogoče meriti desetstičinko milijona empera v električnem toku. Ta aparat je videti na gorenji sliki.

Pogodba med Italijo in Jugoslavijo.

Jugoslavija in Italija sta podpisali prijateljsko pogodbo. — Napetost med obema državama odstranjena. — Mednarodna komisija bo preiskala jugoslovansko in italijansko mejo.

Rim, Italija. — Napetost, ki je nad en teden vladala med Jugoslavijo in Italijo, ker je Italija dolžila Jugoslavijo, da je mobilizirala ob albanski in italijanski meji, je končno odstranjena. Kot poroča United Press, sta Jugoslavija in Italija podpisali pogodbo miru in prijateljstva.

Pariz, Francija. — Jugoslovansko - italijanski spor glede Albanije izgleda, da bo mirnim potom poravnani. Sir Austen Chamberlain in Aristide Briand sta svetovala Jugoslaviji in Italiji, da naj po vojaški preiskavi, katero sta obe državi sprejeli v principu, sklenete pogodbo, s katero bi obe državi skupno jamčili nedotakljivost in neodvisnost Albanije.

Zunanja ministra Francije in Anglije upata, da bo taka pogodba odstranila spor, ki je nastal med obema državama vsled italijansko-albanske pogodbe v Tirani. Mogoče bo ta pogodba tudi toliko premenjena, da bo po volji Jugoslavije.

Albanski poslanik v Parizu je rekel, da je v Albaniji vse mirno in da nikjer v deželi ni nobenega znaka o kakem revolucionarnem gibanju proti Ahmetu Zogu.

Jugoslavija je tudi izjavila, da nima nobenih zahtev do Albanije in da želi samo njen mir in razvoj.

Italijanski krogi so mnenja, da Mussolini nima ničesar proti vojaški preiskavi meje.

Belgrad, Jugoslavija. — Kot pravi angleški konzul v Korči v Albaniji, ni ob albanski meji nobenega jugoslovanskega vojaštva. Konzul John Purcell je prekoračil mejo, da se prepriča, ako so italijanske trditve utemeljene, da ima Jugoslavija ob albanski meji mnogo vojaštva. Purcell celo trdi, da je v vojaškem oziru mnogo bolj živahno v Albaniji, kot pa v Jugoslaviji.

Poročna se, da jugoslovanska vlada pripravlja spomenico na velesile, v kateri bo postavila svoje pogoje za vojaško preiskavo meje. — Obenem pa bo tudi postavila protioptozbo proti Italiji, da ogroža mir na Balkanu, ker oborožuje Albanec in intrigira z Ahmetom Zogu. Jugoslavija bo tudi dolžila Albanec, da izzivajo s koncentriranjem vojaštva ob meji.

“Naš Dom” mora v vsak slovenski dom v Ameriki!

IZ NAŠIH NASELBIN

New York, N. Y. — Kakor vsako leto, tako bomo tudi letos priredile "Slovenske tamburašice" zabavo in sicer na Belo nedeljo, 24. aprila. Vprizorile bomo veseloigro in igrale par novih komadov. Imele bomo še več drugih točk na programu. Bolj obširno bom poročala pozneje. Za danes naj to zadostuje. — Cenjena društva v Greater New Yorku pa prosim, da vpoštevajo to in da ne prirejajo veselja na isti dan. J. W.

Brooklyn, N. Y. — Zopet se je vrnila lepa pomlad, ki nas zopet oživi in nas kaj lahko izvabi iz naših stanovanj, bodisi v naravo, bodisi na kako zabavo. Popolnoma toplih dni ne bomo še imeli tako kmalu, da bi mogli hoditi na piknike, zato pa bomo skušali razveseliti se, dekler je še nekoliko bolj hladno, v naših dvoranah in dvoranicah.

Tako je sklenil klub JPD., da priredi svojo prvo pomladansko veselico s plesom v nedeljo, 1. maja in sicer v klubovih prostorih na 92 Morgan Ave., v Brooklynu.

Kako zabave bo klub preskrbel posetnikom, bo še pravočasno na tem mestu naznanjeno. Za danes sem to sporočil samo zato, da katero drugo društvo ne bi istega dne priredilo kake zabave.

J. S.

Ambridge, Pa. — Cenjeno uredništvo: — Prilagam vam money order za letoletno naročnino za list "Naš Dom" ter vas prosim, da mi ga tako redno pošiljate, kot dozdaj. — Po volji mi je čtivo, tako povesti, literatura, slike in nasveti. Če mi bo mogoče, bom dobil kakega prijatelja in znanca, da se naroči na list ter tako pripomore k napredku lista.

S pozdravom!

Anton Miklaucic.

Cleveland, Ohio. — Tu vam pošiljam letoletno naročnino za list "Naš Dom", katerega priporočam Slovenceem širsem Amerike, ker je to res dober list. — Pozdrav!

Mrs. A. Jané.

Chicago, Ill. — Tukaj je dne 18. marca umrl zvest naročnik "Našega Doma", rojak Frank Terselich. Bolan je bil nekako tri tedne ter je bil zadnji čas v bolnišnici sv. Antona. Zapušča ženo in tri male otročičke, izmed katerih je najstarejši šest let star. Pokojnik je bil rojen leta 1890 v Skopiech pri Krškem ter je služil za časa vojne eno leto v ameriški armadi. Spadal je k društvu sv. Štefana št. 1, KSKJ, k Podp. družbi sv. Mohorja ter k Mladen. Podp. Društvu Danica; vsa ta društva se ga spremila k večnemu počitku v pondeljek 21. marca.

Bodi mu blag spomin in lahka naj mu bo ameriška zemlja.

Poročevalce.

Pueblo, Colo. — Priloženo vam pošljam letoletno naročnino za "Naš Dom". Zahvaljujem se vam tudi iskreno, ker mi niste vstavili lista, čeprav mi je že potekla naročnina. Želim vam kar največ

uspeha in da bi kmalu pričeli izdajati list po dvakrat na teden. Pozdravljam vse čitatelje in čitateljice "Našega Doma"!

Chas Mishmash.

NEW MEXICO

Država New Mexico je zopet ena tistih držav, ki so podobne Sahari; sam pesek in kamenje in je zelo slična državi Arizoni, samo, da je New Mexico bolj proti severu, torej ni tako vroča kot prejšnja.

Glavno mesto je Santa Fe, ki pa ne premore niti deset tisoč prebivalcev. Drugo mesto je Albuquerque, ki ga ljudje navadno izgovarjajo Alberkrik, ker drugače bi ga bilo res težko izgovoriti; od kod izvira to ime, ne vem. Skoraj gotovo pa je indijanskega izvora in mogoče celo vzeto po imenu kakega indijanskega poglavarja. Ker sem baš omenil Indijance, naj še povem, da je v tem mestu lep indijanski muzej. Tu se vidi raznovrstno indijansko orodje in orožje. Tu je mnogo koles in dreves, ki so izraščena; so uekake grče, visoke do pet čevljev, mesto ročice pa imajo velike jelenje roge. Takih bi bile danes težko najti. — Drugič vidite tu loke, sekire iz kamenja in drugo tako pripravo, ki bi je današnji človek niti v roke ne prijel; potem je vsakovrstna posoda, ki je pravo umetniško delo, lepo okrašena v živih barvah in po indijanskem okusu. Kako to posodo žgejo, mi ni znano, mislim pa, da je malo ljudi, ako sploh kateri, ki bi vedeli, kako Indijanci to posodo žgo.

Nadalje se tu vidi vsakovrstne volnene odeje; dobe se tu tudi prepuge za po tleh; vse to je tkano seveda z rokami. Vse to ročno delo je navadno opravilo žensk. —

Čul sem, da z indijansko odejo gre človek lahko brez skrbi v sneg spat, pa se mu ni bati, da bi zmrazil. Največ barve rabijo Indijanci rdeče, zelene, rumene in modre. Kako jo napravijo in iz česa jo dobivajo, je vprašanje. Pri tem pa je še to, da je indijanska barva stanovitna. Preproga se lahko pere in kuha, kolikor kdo hoče, barva ostane vedno ena in ista. Ravno tako je solnce ne prevzame. Videl sem Indijanke, ki so tkale, ampak se nisem zanimal, da bi si ogledal, kako delajo, saj nikomur ne branijo.

Torej, kakor sem že omenil, je glavno mesto Alberkrik, ki šteje nekako 15.000 prebivalcev. Potem pride Silver City, ki pa nima niti 10.000 prebivalcev. Že samo ime pove, zakaj se tako imenuje; tam so namreč srebrni rudniki, ki pa niso najboljši. Tudi kraj ni, da bi rekel, lep. Seveda, za delavca je navadno samo tam, kjer je njegov kruh; on pač ne gleda, ali je kraj lep ali ne. Slovencev nisem našel v omenjenem mestu. — Glavna reka je Rio del Grande, kar pomeni po naše Velika reka. Kdor je dal reki to ime, pač ni videl nobene velike reke. Res je široka v nekaterih krajih, vendar bi bi jo lažje imenoval velik potok kot pa reko.

Kadar je suho, jo človek prav krompirja in pijejo črno kavo. — Lahko prebrede, kjer hoče. Kadar Spijo pa zumaj kot živali. Narede so nalivi, je res velika, in človek, ki ji je dal to ime, jo je moral pač videti ob nalivih, sicer bi ji ne bil dal tega imena. Imenovana reka izvira pri Credee v državi Colorado in teče potem skozi New Mexico ter nadalje ob teksaški meji in Stari Mehiki do Pownsville, kjer se izliva v morje. Tukaj ima že tudi ime Rio Grande del Northe.

Tudi v državi New Mexico je premog največja industrija. Ako bi tega ne bilo, potem bi pač ljudje ne imeli od česa živeti, ne kaj delati.

Premogorovi, kjer se nahajajo tudi Slovenci, so sledeči: Raton, Koehler, Van Hauten, Sugarite, Davson in Gallup. Posebno pri zadnjem je več premogorovov in vsi ti so na indijanskem ozemlju. Obratuje jih znana Rockefellerjeva družba, katera bi morala plačevati od tone premoga sedem centov. Ako tudi toliko plača, je težko vedeti. Skoro gotovo pa je, da delavce prikrajša, kolikor mogoče, ker, ako bi družba plačevala po pogodbi, bi po mojem mnenju Indijancem ne bilo treba gledati za delo, kot morajo sedaj. Delajo namreč zumaj, to je, da nakladajo podpore, prage in drugo, kar je potrebno, za kar prejemaajo sijajno plačo, EN dolar dnevno! Plačo prejemaajo vsak dan sproti, ker oni ne zaupajo družbi, da bi jim jo držala ves mesec, kot se to godi pri ostalih delavcih. Sedaj pa pride vprašanje, kako more človek živeti z enim dolarjem na dan? — Jedo suh kruh, kaj od fižola in

si iz starih pragov nekake barake, za streho dobe kako staro pločevino, tako da jih ravno sapa ne cdenese. Tako životarijo poleti in pozimi, v lepem in grdem vremenu. Kot se vedno sliši, da ima Rockefeller toliko denarja na razpolago za razne zavode in cerkve, bi bilo jako samaritansko, če bi se spomnil tudi teh siromakov, ki živijo slabše kot psi. Ni čudno tedaj, da ima mož toliko milijonov, kajti on ne gre v družbo, kjer so navadni dobički, ampak kjer so kupi, da kar nagrabi. — Delo v tej državi ni baš preslabo, in dasiravno ni unije, vendar ni prevelike "skebarije", kot navadno imenujemo delo, ki je izven organizacije. Druga družba, ki ima premogorove v tej okolici, je Santa Fe R. R. Co., ki se ne razlikuje od prve. Vsaka gleda, da dobi premog kolikor mogoče ceno.

Železnici sta samo dve, ki tečeta skozi to državo. Glavna proga je Santa Fe, ki drži iz Chicago do San Francisco. Farm tu ni; pač pa so nekake Ranches, ki nimajo drugega kot nekaj krav in konj (brance) in večje število ovac. — Tudi Indijanci se pečajo z ovčerejo, katere pasejo navadno ženske. In če bi jih videli, kako znajo le-te jahati na neosedlanih konjih! Niti uzde nimajo in vendar galopirajo, kolikor more konj teči. Težkih ne marajo, ker se zde preokorni in prepočasni. Imajo pa tudi svoje šole in priznati je treba, da bi bilo vsako mesto lahko ponosno na take šole. Zidane so iz opeke, in sicer za fante posebej in za deklice posebej.

(Nadaljevanje na 15. strani.)

NAZNANILO

Cenjenim čitateljem naznanjamo, da naš zastopnik

MR. FRANK LUKANCICH

potuje po državi Pennsylvania in da je pooblaščen pobirati naročnino za "Naš Dom". Cenjenim rojakom ga toplo priporočamo.

Uprava "NAŠEGA DOMA".

DENARNE POŠILJATVE v Jugoslavijo in Italijo

Naše cene za pošiljanje dinarjev in lir so bile včeraj, skupno poštino sledeče:

500 Din	\$ 9.45
1000 Din	18.60
2500 Din.....	46.25
5000 Din	92.00
10.000 Din	183.00
Lir 100	\$ 5.20
Lir 200	\$10.10
Lir 500	\$24.25
Lir 1000	\$47.50

Pri pošiljativah nad 10.000 Din ali nad 2000 lir, poseben popust.

Ker se cena denarju čestokrat menja, dostikrat docela nepričakovano, je absolutno nemogoče doičiti cene vnaprej. Zato se pošiljatve nakažejo po cenah oddne, ko mi sprejmemo denar. Dolarje pošiljamo mi tudi v Jugoslavijo, Avstrijo, Italijo in druge Evropske države in sicer po pošti kakor tudi brzojavno. Vse pošiljatve naslovite na

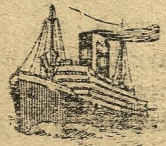
SLOVENSKO BANKO ZAKRAJŠEK & CEŠARK

455 W. 42nd St. — New York (med 9. in 10. Ave.)

NAJCENEJŠA

vožnja v

JUGOSLAVIJO

COSULICH proga

DIREKтна SMER POTOVANJA
Kratka železniška vožnja do doma po zmerni ceni.

ODPLUJE PROTI TRSTU IN DUBROVNIKI

MARTHA WASHINGTON

12. aprila — 24. maja

PRESIDENTE WILSON

10. maja — 23. junija

Vprašajte za cene in prostore v bližnji agenturi.

PHELPS BROS

2 WEST ST., N. Y.

Dr. M. J. Pleše

zobozdravnik

ordinira

455 West 42nd Street
New York City
ob pondeljkih in petkih
Tel. Longacre 2664

2399 Silver Street
Ridgewood
Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 1445

(Ob nedeljah ordinira po dogovoru)

Iz delavskega sveta

ALI BO STAVKA?

Indianapolis, Ind. — Bliža se dvanajsta ura, ko poteče jacksonvillska pogodba in v glavnih uradih United Mine Workers vlada največji molk. Uradniki se branijo goveriti o možnosti stavke v premogarski industriji po 31. marcu. Vhi poiskusi za splošno poravnavo so se do sedaj izjalovili.

Predsednik premogarjev John L. Lewis "nima ničesar povedati" glede začasnega sporazuma izven osrednjega premogarskega okrožja. Znano je, da se je izven držav Indiana, Illinois, Ohio in zapadna Pennsylvania poskušalo doseči začasni sporazum, ki bo pripeljal do stalne pogodbe. Odbor, ki ima na svoji rami odgovornost vodstva v unijski upravi v slučaju, da bo razglašena stavka, se bo moral ravnati po tem, kak obseg bodo zavzele krajevne poravnave. Ako bi mnogo okrajev izven osrednjega premogarskega okrožja sklenilo sporazum, da se s kopanjem premoga začasno nadaljuje po dosedanjih cenah, bo stavka razglašena samo v osrednjem okrožju.

Pri tem bi bilo prizadetih 160 tisoč premogarjev v državah Indiana, Illinois, Ohio in zapadna Pennsylvania. Izven tega okrožja pa je okoli 180.000 organiziranih premogarjev.

Ako pa bodo zunanji okraji sporočili, da se niso mogli pogoditi z lastniki rovov, je splošna stavka neizogibna. Posebno operatorji v Indiani si prizadevajo, da bi sklenili separaten sporazum s premogarji.

Chicago, Ill. — Ker je skoro gotovo, da bodo 1. aprila premogarji prenehali s kopanjem premoga, je izvrševalni odbor Illinois Coal Operators Association sklenil, da je sedaj dolžnost premogarjev napraviti v tem oziru prvi korak.

Predsednik operatorjev je svojim tovarišem naznanil, da je prejel s seje operatorjev države Iowa sporočilo naslednje vsebine: — "Operatorji države Iowa so soglasno sklenili, da odklanjajo nadaljnjo kopanje premoga po sedajni plačilni lestvici."

"To ojačuje naše stališče", je rekel predsednik Miller. "Drugega nam ne preostane, kot čakati. Pri današnji seji nismo mnogo govorili, ker nismo imeli ničesar novega. Tudi ne morem vedeti, ako bo kaj novega na prihodnji naši seji. Ena stvar pa je gotova, namreč da premogarska industrija v državi Illinois ne more obratovati po sedanji plačilni lestvici, ker je to obratovanje gospodarsko napačno — tako za operatorje, kot za premogarje."

PRISOTNOST DUHA

Železniški zavirač Richard O'Connor je pokazal veliko hladnost, ko je ležal pod kupom 14.000 funtov težkega železa in je živ prišel ven.

O'Connor se je peljal na tovornem vozu New York Dock Co., ko je lokomotiva skočila s tira in preobrnila tovorni voz z železnimi

tračnicami. Padel je najprej pod tovorni voz tako, da je s hrbtom bil naslonjen na lokomotivo. Strojvodja James Burns in kurjač S. Rice sta slišala izpod tovornega voza kletev in sta takoj vedela, da je O'Connor še pri življenju, da pa se nahaja v zelo nevarnem položaju.

Skušala sta ga izvleči, toda to je bilo za nju pretežavno podjetje. Ker ju je O'Connor zmerjal in preklinjal zaradi njune počasnosti, sta tudi onadva klela, samo da sta O'Connorja obdržala pri dobri volji. Prišla sta še dva policista, pa vsi skupaj niso imeli nikakega uspeha. Prišla je še požarna bramba, ki je pa tudi bila brez moči. Vsi ognjegasni stroji niso mogli dvigniti tovornega voza niti za en palec.

Dr. Edwin Goebel je prišel z ambulance in prinesel tudi steklenica dobrega žganja. O'Connor se je takoj zmisllil, da mu bo žganje olajšalo njegov žalostni položaj. In res pri vsakem požirku se je počutil boljšega. Končno je še rekel, da hoče prej izprazniti steklenico, predno ga bodo izvlekli.

Zdaj pa so tudi delavci hoteli imeti nekaj žganja in pričela se je tekma za žganje med njimi in O'Connorjem.

Pripeljali so veliko dvigalo in O'Connor je naglo pil, medtem ko so vlekli tovorni voz navzgor. Vendar pa steklenice ni izpraznil, ko so ga prepeljali v bolnišnico. — Zdravniki so mnenja, da bo v kratkem okreval.

TUDI STAVKA V FRANCJI

Pariz, Francija. — Franciji proti 1. aprilom splošna premogarska stavka po celi deželi. Narodni odbor, ki predstavlja federacijo podzemeljskih delavcev, je na posebni seji v Parizu soglasno sklenil, da rajši zastavkajo, kot da bi sprejeli znižanje plač, ki ima stopiti v veljavo 1. aprila. Na seji je bilo tudi sprejeto geslo: "Niti enega centima od plače, dokler se tudi življenje ne giblje po tej poti."

S tem je bil dan ultimatum lastnikom rovov in vladi. Skupina komunističnih premogarjev, ki je redkokdaj našla kaj simpatije pri bolj konservativni federaciji, je sklenila, da se pridružijo federaciji in zastavkajo. V resnici so komunisti sklenili že pred dnevi zastavkati.

Sklep lastnikov rovov za znižanje plač je v soglasju s splošnim mnenjem v industriji, da je potrebno znižati plače, ako hočejo znižati cene.

Lastniki trdijo, da 65 odstotkov vseh izdatkov pri obratovanju rovov gre za delavske plače. Ako hočejo tedaj znižati ceno premogu, morajo znižati delavske plače za osem in pol odstotka. Nova plačilna lestvica je bila dvakrat odgodena vsled preteče stavke, toda to lestvico bo treba izvojevati 1. aprila.

Premogarji so obvestili vlado o svojem sklepu in javnost nestrp-

no čaka, kaj bo kabinet ukrenil, da odvrne stavko. Pričakuje se, da bo vlada storila vse, kar je v njeni moči, kajti dežela že trpi pod veliko gospodarsko depresijo, ki je posledica dviganja cene franka.

Vladni poskusi znižati življenjske izdatke so se izjalovili, vsled česar pravijo premogarji, da ne bodo privolili v znižanje plač, dokler se tudi sorazmerno ne znižajo cene živlom.

ANGLIJA IN AMER. STAVKA

London, Anglija. — Anglija z veliko pozornostjo opazuje premogarski položaj v Združenih državah ter upa, da bo cena šterlinga šla navzgor, ker bo angleški premog našel obsežnejši trg in bodo pogodbe za ameriški trg zbrisane.

Ameriški premog zelo tekmuje s premogom v Walesu, škotski premog pa uspešno tekmuje s premogom s kontinenta. Zato se tudi Wales zelo zanima za premogarski spor v Ameriki.

VELIKONOČNI IZLET CUNARD PROGE V OSREDNJO EVROPO

Veliki parnik Cunard proge — "BERENGARIA", ki odpluje iz New Yorka 5. aprila, bo vozil posebni velikonočni izlet v Jugoslavijo in ga bo vodil Mr. S. M. Vuković, potniški zastopnik te proge. Mr. Vuković je izkušen potovalec ter skrbi za zabavo in razveseljevanje potnikov. Ako odpotujete s tem parnikom, boste videli svoje domače kraje v lepem pomladanskem času.

Samomor.

Ustrelil se je na Jesenicah finančni pripravnik Štefan Frangeš. Pred nekaj časom je grede iz službe padel na ledu ter nezavesten obležal. Od tedaj ni bil več popolnoma normalen, ker si je pri padcu pretresel možgane.

Dolgočasno.

Vajenec: "Kako dolgočasen posel je to! Kaj naj delam?"
Mojster: "Ali si že odtrgal gorjeni list s koledarja?"
Vajenec: "Da, gospod."
Mojster: "Potem pa čakaj toliko časa, da pride drugi na vrsto."

KAKO SE JE REŠILA REVMAZMA

Ker iz svoje strašne izkušnje pozna bolečine, katere povzročata revmatizem, je Mrs. J. E. Hurst, ki stanuje na 204 Davis Ave., E 110, Bloomington, Ill, je tako hvaležna, da je ozdravila, da iz same hvaležnosti hoče povedati tudi drugim, ki trpe vsled revmatizma, kako se ga morejo doma prav lahko rešiti.
Mrs. Hurst ne prodaja ničesar. To naznanilo samo izrežite, pošljite ga ji s svojim imenom in naslovom in ona vam bo drage volje poslala vsa pojasnila brezplačno. Pišite ji takoj, predno pozabite.

SLOVENSKE COLUMBIA PLOŠČE

a) NAJNOVEJŠE:

- 25057—Slovence sem, kvartet 'Jadran' Perice, kvartet "Jadran".
- 25056—O mraku, poje kvartet 'Jadran' Debenjska, poje kvartet "
- 25055—Vigred se povrne, moški kvartet Oj Deberdob, moški kvartet.
- 25054—Bodimo veseli, polka, dom. godba, Na Jadranski obali, dom. godba.
- 25053—Jaz bi rad rudečih rož, kvartet Hribčki ponižajte se, kvartet.
- 25052—Na veselje svatje, harmonika, Na adriatskem bregu, harmonika.

b) POSEBNO ZA PREDPUST:

- 25044—Triglavski valček, 3 harmonike Coklarska koračnica, " "
- 25043—Polka štaparjev, " "
- 25042—Ti si moja, valček, " "
- 25041—Veseli rudarji, " "
- 25040—Sladki spomini, " "
- 25039—Hojer valček, " "
- 25038—Pečlarska polka, " "
- 25027—Sobotni večer, harmonika in ksilofon, Nedeljska polka, harmonika in ksilofon.
- 25026—Štajerska, Fr. Lovšin, harmonika, Stari kranjski valček, harmonika.
- 25019—Gorica, igra slovenski tercet. Štiglic, igra slovenski tercet.
- 25014—Planinsko veselje, domača godba, Čevljarska polka, domača godba.
- 25013—Ob planinskem jezeru, domača godba, Mlatiška polka, domača godba.
- 25002—Juhu valček, Fr. Lovšin, harmonika, Domžalska polka, F. Lovšin, harmonika.
- 25050—Orlovska koračnica, Orjuna koračnica, godba s petjem.
- 25048—Na kranjskih gorah, igra orkester, Gospodarstvo, igra orkester.
- 6137—Sijaj, sijaj solnce, Ponočni pozdrav, moški kvartet
- 7993—Milka, oj srček moj, moški kvartet.
- Deklica mila, rešani kvartet.

3 plošče skupno s poštnino stanejo \$2.50.

5 plošč skupno s poštnino stanejo \$4.00.

10 plošč skupno s poštnino stanejo \$7.50.

Za Canado stane vsaka plošča 85c skupno s poštnino.

Z vsakim naročilom od 5 ali več plošč pošljemo 100 igel zraven zastoj.

V zalogi imamo še mnogo drugih plošč.

PIŠITE PO CENIK NA: —

JUGOSLAV AMERICAN CORP.
455 W. 42nd Street,
New York, N. Y.

JOSEPH CESARK

REAL ESTATE

Kdor si želi postaviti hišo, kakoršno hoče imeti, naj se obrne na mene in mu preskrbim zidavo. Taka hiša ga bo veljala manj kot pa bi kupil že gotovo hišo

42 Halleck Ave. Ridgewood, L. I.
Telephon: Evergreen 6566

NAS DOM

(OUR HOME)

Slovenian Weekly issued every Thursday
Owned and published by: NAŠ DOM PUBLISHING CO.

Dr. J. M. Pleše, Pres., Ignacij Hude, Manager
Office: 455 W. 42nd St., New York, N. Y.

Slovenski tednik za gospodarstvo, izobrazbo in zabavo. Izhaja vsak četrtek. Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo. Naročnina za Združene države in Kanado za celo leto \$2.50, za pol leta \$1.25.

Za Evropo za celo leto \$3.00

Dopise, članke, naročnino in sploh v e, kar ima stik z uredništvom ali upravništvom, naj se pošlje na naslov:

NAŠ DOM, 455 W. 42nd St., New York, N. Y.

VAŽNOST KITAJSKÉ DRŽAVLJANSKE VOJNE

Kitajska nam je bila vedno nerazumljiv pojem. Najboljši inozemski diplomati niso razumeli njene politike.

Kitajec je pač nezaupljiv, posebno proti tujcem, pri tem pa zvit in dosleden v svojem mišljenju in dosleden v svojem sovraštvu do tujcev.

Do zadnjega časa se je Kitajska trdovratno branila vsakega tujega vpliva. Vsled tega je razvila svojo lastno kulturo, katera je mnogo starejša kot evropska in se od nje bistveno razločuje.

Kitajci so že pred Kristom imeli svoj časopis; tiskanje jim je bilo znano mnogo prej kot "kulturnim" Evropejcem in smodnik so poznali stoletja prej kot pa ga je v Evropi iznašel menih Berchtold Schwartz.

Kolos je Kitajska, ki šteje 400 milijonov prebivalcev in takega velikana ni lahko voditi po poti modernega sveta, vsled tega je tekom zadnjih stoletij daleč zaostala za razvojem zapadnega sveta.

Vsled razmer pa je bila prisiljena stopiti v zvezo z zapadnimi narodi in jim odpreti svoja vrata. Tujei so takoj zapazili njena bogastva in so se vedno bolj zajedali v njeno zemljo, izrabljajoč njeno diplomatsko neiskusnost in nezmožnost za odločen odpor.

Ščasom so zapadne države pod različnimi pretvezami izsilile od nje dalekosežne koncesije, katere so skušale izrabiti v svojo korist.

Kadar pa se Evropejec zagriže v kako deželo, tedaj se je drži kot klop in vsakokrat se obnovi basen o ježu in lisici. To lahko opazimo po vsem svetu. Zlasti Anglež je v tem mojster, ki si je na ta način osvojil skoro polovico sveta in izkoriščal ter izsesaval podjarmljene narode do kosti.

Sicer si niso Angleži, niti drugi evropski narodi podjarmili cele Kitajske, toda dosegli so v njenem obrežnem ozemlju mnogo pravic, ki mejijo na lastnino zemlje.

Zadnja desetletja pa so Kitajci prišli do spoznanja, da jo tuji samo izkoriščajo in prišlo je že večkrat do odkritega sovraštva proti tujcem.

Kako lahko bi tak velikanski narod namah pognal peščico tujcev iz dežele, ako bi bil organiziran! Toda organiziran ni, zlasti ne v vojaškem oziru, da bi se mogel odločno vpreti proti vsem tujim izkoriščevalcem.

Ravno zadnje dneve beremo v časopisju o državljanski vojni na Kitajskem. Ta vojna traja že nekaj let in nikdo ni vedel, kaj je njen povod in kaj nje smoter.

Pa posezimo nekoliko let naza v tej vojni. Dr. Sut-Yat-Sen je odcepil južne pokrajine od ostale Kitajske in razglasil Južno kitajsko republiko s sedežem v Kantonu. Severni del je ostal kot svoja država s starodavno prestolico Pekingom.

Naenkrat pa se je pojavil mandžurski diktator general Čang-Co lin in nadlegoval s svojo vojsko kitajsko vladu v Pekingju.

Kitajska je bila tedaj razdeljena v tri tabore. Tega zamotanega položaja pa menda ni razumel nikdo drugi kot Kitajci sami, kajti mnogokrat smo imeli priliko brati v časniških poročilih, da je ta ali drugi general nudil pomoč tej ali drugi nasprotni armadi.

Evropske države same niso vedele, s katero stranko bi se pogajale, da ohranijo svoje pravice na Kitajskem.

Poslale so tja svoje bojne ladje in vojake ter čakale, kako se razvijajo dogodki.

Zdaj se nekoliko jasni:

Južna, takojimenovana kantonska armada, je imela zadnje dni velike uspehe in je zavzela največje kitajsko pristanišče Šanghaj. Zasedla je tudi Nanking, ki leži mnogo milj višje proti severu.

Tu pa je zapadni svet dobil malo več vpogleda v celi zamotani položaj.

Še pred padcem Šanghaja, čegar branilna vojska je zapustila

mesto brez odpora, so šanghajski delavci razglasili generalno stavko in so se takoj pridružili kantonski vojski, ko je vkorakala v Šanghaj. Poveljujoči general južne armade je ob prihodu v mesto izdal oklic, v katerem pravi, da pomeni padec Šanghaja pričetek svetovne revolucije.

Tu se jasno vidi vpliv Rusije v južni kitajski armadi, medtem ko ima mandžurski diktator pomoč ruske bele armade, ki se je po svojem porazu od strani rdeče armade razkropila na vse strani, v veliki množini pa na Kitajsko.

In zopet so Rusi, ki se v dveh ali celo v treh nasprotnih si kitajskih armadah bore eden proti drugemu. Vsa znamenja pa kažejo, da bo zmogala južna kitajska armada in ž njo ruska sovjetska politika.

Sicer se sedaj še ne more reči, da pomeni padec Šanghaja pričetek svetovne revolucije, toda Rusija bo s tem dosegla padec angleškega svetovnega imperija in to je njen poglaviti namen.

Ob zavzetju Nankinga je južna kitajska armada, obstreljevala ameriško poset — Rockefellerjeve naprave Standard Oil Co. Angleške in ameriške ladje, zasidrane v reki Jang-ee, so pričele obstreljevati kitajske postojanke.

Menda so se tudi Amerikanci in Angleži privadili kitajske navede, da ne objavijo resničnih dejstev, kajti iz poročil ne moremo poznati, koliko Amerikancev in Angležev je bilo usmrčenih; toda Kitajci trdijo seveda v svojo propagando, da je angleško in ameriško obstreljevanje zahtevalo 200.000 kitajskih življenj.

Ta trditev je imela svoj zaželjeni uspeh.

Širok dežele se je dvignil krik: "Doli s kristjani!"

Kristusovo podobo so sneli s križa, jo kazali množici in smešili kitajske kristjane, katerim očitajo, da razširjanjo evropski imperijalizem.

Vsled tega trdijo Amerika in evropske države, da je južna kitajska armada boljševiška. Ni boljševiška, temveč revolucionarna — proti tujcem.

Toda resnica je, da imata sovjetska Rusija in kantonska armada eno skupno željo: oslabiti angleški vpliv na Kitajskem in moč Anglije same sploh.

Sovraštvu proti Angliji na Kitajskem je splošno vkoreninjeno v narodu, kajti Anglija si je prva med vsemi narodi izsilila pot na Kitajsko zaradi trgovine.

Da si vgladi pot, je pošiljala v deželo misijonarje, ki so preobračali Kitajce k protestantizmu in jih skušali vtrjevati v veri, da jim je Anglija naklonjena. Njenemu vzgledu so sledile druge zapadne države in slednjič tudi Amerika.

Vsak narod pa je skušal imeti svoj dobiček in Kitajci so polagoma izpregledali in videli, da jim je tujec le v škodo.

V Rusiji so slednjič dobili moralno in materialno pomoč in proti tujcem je znova vskipelo sovraštvo, ki bo imelo slabe posledice za vse zapadne države, v prvi vrsti pa za Anglijo, kajti ako se posreči Kitajcem otresti se angleške posesti, se bo zbudila tudi velika in močena Indija, kjer že dolgo vre in če se tudi Indiji posreči otresti se angleškega jarma, tedaj je odbila zadnja ura angleškega svetovnega gospodarstva.

Indija je na videz mirna, toda na tihem vre in prav gotovo čaka na razvoj dogodkov na Kitajskem.

Prevelika je Kitajska, prevelika je Indija, da bi mogli za bodočnost prerokovati, kaj se vse lahko zgodi, toda gotovo je, da bo vsaka izprememba na Daljnem Iztoku imela odmev v Evropi. Vzhodni narodi se probujajo in to pomeni konec zapadnemu gospodarstvu in v prvi vrsti Angliji.

Bliža se dan, ko bo izbrisano angleško geslo: "Britannia impera!" (Anglija, vladaj!) In tedaj bo malo več miru na svetu, kajti ravno Anglija je bila, ki je dolga stoletja podjarmljala narode, vznemirjala svet in ga razburjala, da nikdar ni bilo miru.

Večjih dogodkov v svetovni zgodovini ni bilo, kot se porajajo ravno sedaj.

In ne motimo se, ako rečemo, da je ravno od sedanjih dogodkov daleč v Aziji odvisna usoda celega sveta.

Disharmonija pospešuje razvoj. Medsebojni boj različnih življenjskih tokov in tvorb pospešuje gibanje, rast. Nastajanje in propadanje, oboje je razvoj, oboje je ritem vesoljstva. Zato prikazuje umetnost oboje, kajti oboje pomeni le dvojni obraz porajanja.

* * *

Narodi, ki so srečni, nimajo zgodovine.

* * *

Kdor se boji življenja, se boji tudi smrti.

* * *

Vest je merilo mojega življenja.

NAROČILNI LISTEK

Ime in priimek

Naslov: hiš ali box št.

Mesto:, drž.

S tem Vam pošljem znesek \$..... za celo- (pol-) letno naročnino na "Naš Dom."

"Naš Dom," 455 West 42-nd Street, New York, N. Y.

(Ta naročilni listek izrežite, ga izpolnite in ga pošljite obnovo z maskom za naročnino)

Zgodovina Jugoslovanov.

(Nadaljevanje.)

Štcfanova smrt je pomenila začetek težkih notranjih borb, ki so se slednjič končale s tem, da je prišla Hrvatska pod oblast tuje dinastije in tuje države Madžarske. Madžarska stranka je postala močnejša, pridružili so se ji nekateri plemiči in dalmatinska mesta ter poslali odposlanstvo k ogrskemu kralju Ladislavu, bratu kraljice - vdove Helene. Ta je že sam smatral, da ima po svojem sorodstvu pravico do hrvatskega prestola, zato je spomladi 1091 udaril z vojsko čez Dravo ter je brez posebnih bojov pridrl v Hrvatsko. V pokrajini Gvozda — tako se je imenovalo v srednjem veku gorovje: obe današnji Kapeli ter Petrova in Zrinjska gora — pa je postajal odpor vedno ljutejši. Še predno pa je mogel prodreti do morja, je prišel glas, da so divji Kumanji pridrl na Ogrsko; Ladislav se je moral obrniti ter odhite ti zoper nevarnega sovražnika. V osvojenem delu Hrvatske, severne od Gvozda, med Dravo in Save, je postavil za hrvatskega kralja svojega nečaka Almoša (1091 — 1095).

Medtem pa je bizantinski cesar Aleksij zopet obnovil bizantinsko oblast v dalmatinskih mestih, katerim se ni nikdar odrekel. Bizantinci so kot nasprotniki Madžarov gotovo vplivali tudi na Hrvatsko, kjer se je močno ojačila domoljubna stranka, postavila si za kralja domačina, nekega Petra II, ki je stoloval v Kninu. Ta je kmalu domala vse Hrvate združil okrog sebe. Almoš se je vrnil na Ogrsko, kjer pa je med tem, l. 1095 Ladislav umrl. Njegov naslednik Koloman je imel načrt, svojo državo razširiti do morja, zato je obnovil zahtevo do Hrvatske. Z dobro oboroženo vojsko je udaril preko Drave, kjer mu je šla nasproti hrvatska vojska pod Petrom. V gorovju Gvozd se je vnela huda bitka med Madžari in Hrvati, v kateri so bili slednji premagani, zadnji hrvatski narodni vladar sam, Peter, je v bitki padel; po njem je dobilo gorovje Petrov gvozd, danes Petrova gora, svoje ime. Madžari so sedaj prodrli dalje do morja, kjer so zavzeli Belgrad ob obali. Predno pa si je osvojil še ostale dele Hrvatske, je odšel Koloman, ki je bil eden najpodjetnejših ogrskih kraljev, preko Karpatov v Galicijo; tu so ga leta 1099 Rusi p. l. Przemyslom popolnoma potekli. Medtem je nastal na Hrvaskem velik upor; plemstvo se je bilo dvignilo in poglalo madžarske posadke iz dežele, dalmatinski otoki in mesta pa so se podala pod vrhovno oblast Benečije, ne da bi bile pravice Bizanca, ki je bil zaposlen s prvimi križarji, formalno ukinjene. Da bi pa drug drugemu zagotovili osvojenno ozemlje, so sklenili Madžari in Benečani zvezo med seboj.

Uporni Hrvatje so dobro vedeli, da se Koloman ne bo zlepa odrekel Hrvatski, zato so se skrbno pripravljali na boj. In res je pridrl Koloman 1102., proti Hrvatski, toda že na Dravi ga je čakala hrvatska vojska. Do boja pa ni prišlo,

temveč so se pogodili Hrvatje mirnim potom s Kolomanom. Dvanajst prvih velikašev, predstavnikov dvanajstih hrvatskih plemen, je sklenilo z njim pogodbo.

(Dalje prihodnjič.)

SPOMIN NA DOMOVINO

Piše Joe Hribernik.

Naj povem, da je imela naša vas nekako 63 številčk takrat, ko sem šel jaz od doma. — Vsakemu, ki je ostal doma, želim, da bi mu bilo tako dobro, kot je bilo meni, ko sem prišel sem. Ako pa hočem opisati vas, iz katere sem prišel, moram povedati, da je taka, kot bi bil šel skozi siromak, ki je imel slabo vrečo. Sprvega se mu je malo raztrgala in je izgubil nekaj, — potem pa se je naenkrat vsulo in ostala je hiša poleg hiše, ali bolj rečeno, koča poleg kočice, vse s slamo krito. Nekateri hiše imajo še zapisano letnico 1700, vendar pa so do takrat, ko sem šel jaz od tam še ljudje v njih stanovali. Da so bili ljudje bolj siromašni, kakor bogati, to je nepotrebno omenjati, saj vsak, ki pozna take vasi v domovini, ve, kako je in kakšno je. Torej hiše so lesene in s slamo krite, in to brez izjeme; tudi dimnikov takrat ni bilo v vasi več kot štiri, in še ti v gradu, ki je stal sredi vasi. Vaščani so bili posebno ponosni na to, da so imeli barona v svoji sredi, niso pa vedeli, da so redili gada na svojih prsih. Vedeli so tudi povedati, kako jih baron ljubi; pa kolikor sem jaz videl, ni posebno ljubil vaščanov, pač pa tem bolj njih žene in hčerke, kajti marsikateri teh žen in deklet je razkazoval, kake sobe in postelje ima in kako s vradu živi. Ako je bilo vse res, kar je povedal, je seveda vprašanje, Gotovo pa je, da je lagal, kot navadno vsak, ki zapeljuje. Jako rad je tudi pravil, da je bil v vojski pod Radeckijem in je kazal tudi svoje čelado, ki je imela na vrhu rdečo perjanico, potem pa sabljo, ki je bila pa že dokaj zarjavela. Kakor je on trdil, je bila to bajte italijanska kri. — Koliko je bilo resnice na tej trditvi, ne vem. Vendar pa se mi zdi, da je bila tista rja bolj nemarnost, ker se mu ni ljubilo snažiti. Vendar resnici na ljubo moram povedati, da je nekoč, ko so bili vojaki na vajah, stavlil z nekim častnikom, da bo pripeljal top skozi dva metra široka vrata v grad, ne da bi se kam zadel. Stavlil je tisoč goldinarjev in stavo tudi dobil.

Pa pogledjmo nazaj našo vas. — Hiše so v nekaterih krajih tako na kupu, da človek skoraj skozi ne more. Najlažje lahko povem tako-le: Ako so se dve ali tri sosede skregale, jim ni bilo treba hoditi na cesto, ampak so kar okna odprle ter si medsebojno brale kozje molitvice. Sicer pa nista bili dve sosedi nikdar prijateljici. Je že prišlo kaj, da so imele priliko se skregati. Prijatelji so bili samo oddaljeni vaščanje, vendar pa, kadar je kdo umrl, niso poznali sovražstva; prišli so vsi skupaj in hvalili umrlega, kako dober in pameten človek je bil. Vse so vedeli povedati o njem, samo slabega nisi slišal nikoli v takem slučaju. —

Nekateri hiše so stale tako v so vse druge, vendar pa, ker je bil senčni strani, da pozimi sploh ni gospodar skrben in menda tudi so poznale solnea. Pa to ni motilo razumen mož, je sčasoma hišo naših ljudi. Ako jim je kdo rekel, zidal. Tudi pokrili jo je z opeko, da ne poznajo solnea, so rekli: — kar je bilo nekaj novega za tiste “Samo počakaj; kadar pride vročase in v tisti vasi. Tako se je ločina, bomo pa mi dobri.” In to je čila od vseh drugih v vasi. Količilo tudi res. Druge hiše pa so stak so imeli otrok, ne vem, vem pa, le bolj proti solnecu, nekatere pa da jih je bilo precejšnje število: tudi tako v hribu, da si videl do Najstarejši je bil fant in ko je zastikrat zjutraj na vrh strehe kozo, čel hoditi v ljudsko šolo, je imel ki je gledala, ako so sosedge že menda poseben talent, vsaj tako vstali. Nekaj posebnega pa je bilo, je njegova mati kaj rada povedaker so imeli sredi vasi kapelo. Res la. Ko je fant dovršil ljudsko šolepo jo je bilo videti, obdano s lo, so ga na prigovarjanje učitelja smrekami, kakor bi je lepše najin po svoji lastni želji poslali v višboljši slikar ne mogel naslikati. je šole. Poslali so ga v Ljubljano, Potem pa še križev pet je bil pod kjer se je dobro učil, kot navadno hribom. Na to so bili vaščani povsak učence, ki pride s kmetov. Kosobno ponosni in velikokrat so vepa so nastopile počitnice, sva skodeli povedati, da je malo manjkaro vsak dan lovila postrvi v vašlo, da niso dobili ‘sv. šteng’, katekem poteku. Ribič je rekel, ko je re imajo sedaj pri Sv. Joštu nad izvedel, da midva loviva, da je miKranjem. Otrcei smo se hodili tja slil, da se je priklatila odkod vidlovit in motit ljudi, ki so molili ra, ker postrvi ni bilo več tolikokrižev pot. Obenem pa smo gledali kot poprej. Pa saj ni čudno: vsakéjude in za vsakega smo vedeli, kodan sva jih ujela 12 do 15 in vsakému je podoben. Gotovo pa je, da mora vedeti, da jih mora na ta naniti oni, ki je križev pot slikal, ni čin zmanjkati. Deloma smo jih ponikdar videl judov, pač pa le kolijedli doma, ali pa sva jih skrivažker je slišal o njih in po tem se je prodala. Jaz sem imel posebno doravnal, ke je slikal njihove obrabro uravnano; nosil sem jih namreč h kapucinom; seveda so mi dejali, da ne smem nikomur povedati, ker drugače bi imeli kapucini sitnosti pri sodnji. Kam jih je on nosil, ne vem natanko, ker tak stvar je morala biti tajna celo med najboljšimi prijatelji; mogoče pa je tudi, da sem že pozabil.

Ako bi hotel o vsaki hiši posebej pisati, kako se je imenovala in kakí so bili ljudje, bi vzelo pravič preveč prostora, drugič pa tudi, kdo bi se zanimal za vsako posamezno kočico v domovini. Torej med najboljšimi prijatelji; mogoče pa je tudi, da sem že pozabil. vzel eno na piko.

Izprva je bila ta hiša lesena, kot

(Dalje prihodnjič.)

PRVO LETOŠNJE SKUPNO POTOVANJE V STARI KRAJ

priredimo na francoskem parniku “PARIS”, ko odpluje iz New Yorka
na 23. aprila 1927.

“PARIS” je zlasti za tretji razred priznana najboljši parnik. Kakor na dosedanjih skupnih potovanjih se bodo tudi to pot nudile našim potnikom razne posebne ugodnosti in naš zastopnik bo potnike spremljal prav do Ljubljane.

Potniki naj se čim prej prijavijo, zlasti ne-državljeni, da jim bomo mogli preskrbeti še pred odhodom povratveno dovoljenje (Permit), na podlagi katerega se bodo lahko nemoteno vrnili nazaj v Ameriko.

DRUGO SKUPNO POTOVANJE SE VRŠI ISTO-TAKO na PARNIKU “PARIS” in sicer 4. JUNIJA.

Razumete se, da Vas lahko in radi odpravimo z vsakim drugim parnikom.

Ravno tako se vselej obrnite na nas:

- 1) kadar ste namenjeni poslati denar v stari kraj;
- 2) če želite dobiti denar iz starega kraja;
- 3) ako ste namenjeni dobiti kako osebo v to deželo;
- 4) kadar rabite kako pooblastilo, izjavo, pogodbo, ali notarsko listino, ali če imate kak drug opravek v starem kraju.

SLOVENSKA BANKA
ZAKRAJŠEK & ČEŠARK
455 W. 42nd Street : : New York, N. Y.

Z A N A Š E D O M O V E

KUHINJA

Omaka od divjačine. Naredi jo kakor omako pljučne pečenke, samo da vzameš namesto govejih kosti, kosti od divjačine; lahko so sveže, ali pa že od pečene divjačine; prilij omaki tudi malo kvaše od divjačine in žličico Maggijeve dišave.

MRZLE OMAKE

Jabolčni hren. Olupi tri jabolka ter jih zribaj na krušnem strgalniku; pečke odstrani. Obribaj pet majhnih koščkov sladkorja ob pomarančo ter deni v skledo k jabolkom. Prideni še sok ene pomaranče ter polovico limone, malo vina in dve žlici zribanega hrena. Dobro premešaj; če je pregosto, prilij še malo vina; če je kisló, prideneš še malo sladkorja ter daj k mesu na mizo.

Jabolčni hren drugače. — Deni v skledo pint vode in mal kozarec kisa, nekaj zrn soli, žlico sladkorja in dve žlici zribanega hrena. V to zribaj dve ali tri olupljena jabolka, dobro premešaj, pa je gotov.

Jajčni hren. Skuhaj 4 do 5 jajc v trdo, olupi jih; pretlači skozi sito v skledico, pa postavi na led ali vsaj v mrzlo vodo. Vlivaj počasi par žlic olja, medtem pa mešaj v aj kakih 7 minut. Prilij tudi malo kisa, prideneš dve žlici zribanega hrena in nekaj zrn soli. Nato prav odbro premešaj, pa je gotov.

Jajčni hren s krompirjem. Naredi vse kakor za jajčni hren, le namesto pet jajec vzemi samo dve, ostale tri nadomesti s krompirjem ki ga skuhaj v slani vodi ter dve jajci vred pretlači skozi sito.

Krompirjev hren. Pretlači skozi sito dva olupljena in v slani vodi kuhana krompirja. Hladnima prilij med mešanjem dve žlici olja, prideneš dve žlici zribanega hrena in, če treba, nekaj zrn soli, in tudi malo fino zrezane čebule in zelcnega peteršilja primešaj. Lahko prideneš tudi košček sladkorja, če ti ugaja.

Fižolov hren. Pretlači belega kuhnega fižola skozi sito, primešaj olja, kisa, soli in nekoliko naribanega hrena ter daj h govedini na mizo.

Mrzla krompirjeva omaka. Pretlači 3 kuhane krompirje, deni v skledo, prideneš eno stlačeno sardelo, prav malo čebule, soli, olja in kisa; vse to dobro zmešaj. Lahko tudi prideneš en pretlačen rumenjaka. Ko deneš omako v skledico, jo potresi z drobnjakom.

Drobnjakova omaka. Skuhaj v trdo štiri do pet jajc, olup, pretlači skozi gosto sito v skledo ter postavi na led ali vsaj v mrzlo vodo. Prilij potem med vednim mešanjem par žlic olja in kisa, žlico fine narezanega drobnjaka in malo soli. Ko je vse dobro premešano, je gotovo. Prideneš pa lahko še dve osnaženi in drobno zrezani sardeli. (Jajce in olje se mora me-

šati vsaj sedem minut, da ne stopi gotovi omaki olje na vrh.)

Omaka iz kaper. Zreži dve žlici kaper bolj debelo s krivim nožem; pretlači skozi sito šest rumenjakov ali štiri trdo kuhane jajce ter deni zraven; malo posoli, prilij med vednim mešanjem malo olja in žlico kisa; skleda v kateri mešaš, naj stoji na ledu ali v mrzli vodi. Ko je dobro premešano, daj na mizo k mesu ali k velikim kuanim ribam.

Zelenjavna omaka. Skuhaj štiri rumenjake v trdo obrubaj pol žemlje in namoči v vodi; oskubi tri vršičke zelenega opranega pehtrana ravno toliko zelenega peteršilja krobuljice kislice in drobnjaka, dva lista iz srca od zelene ter vse drobno zreži; ožmi žemljo, deni jo v kovnik z rumenjaki in zelenjavo ter vse skupaj dobro stolci, pretlači skozi sito, deni v skledico, prilij med vednim mešanjem dobrega olja in kisa; skledica naj stoji na ledu ali v mrzli vodi, sicer stopi pozneje olje na vrh. Prideneš še malo sladkorja in soli, primešaj še špinačnega sira, za katerega vzemi dve pesti špinače. Vse dobro premešaj, pa daj na mizo k mesu ali kuanim ribam. Gosta pa naj bo kot jajčni hren.

Zmešana omaka. Osnaži tri sardele, zreži jih, pa še žlico kaper; pretlači štiri rumenjake trdo kuanih jajec v dvema beljakoma skozi sito; deni vse v zato namenjeno skledo; prilij med vednim mešanjem na ledu ali v mrzli vodi žlico dobrega olja in kisa pa malo soli ter daj h govedini na mizo.

ZDRAVSTVO

Varuj se pijanosti!

Ni ga grjega na svetu kakor je pijanec! On pozabi, da je ustvarjen po božji podobi ter se pogrezne v blato, kjer se valjajo živali. Pijanec zavrže človeško dostojnost ter postane živina. Kdo je temu vzrok? Ljudje sami. Saj že negodne otroke zalivajo s pijačo.

Meleschott je bil eden prvih, ki so popolnoma prepričani trdili, da spadajo alkohol, kava in čaj med tisti živež, ki nam telo v najvišji meri ohranjuje in ga varuje prezgodnjega razpada ter je rekel da so torej alkohol, kava in čaj pravi dobrotniki človeštva, ker mu ohranjujejo telo ter štedijo njegovo strpljivost. Kako se je pa mož silno zmotil, kaže že današnji opešani človeški rod povsod ondi, kjer se brati s frakeljni. Takih žalostnih prič opešanega človeštva bo pa scdaj od leta do leta več. — Da ni manjkalo ljudi, ki so tej trditvi verjeli, kakor bi jo bili brali v svetem pismu in jo žganjarji še dandanes verjamejo, je lahko verjeti.

Šele Liebig je imel zadosti poguma, odpreti svetu oči, v kaki grozni zmoti da živi. Rekel je: — Alkohol ni le ohranitvi našega telesa popolnoma odveč, temveč še celo naravnost škodljiv, ako se

človek začne zalivati ž njim. — Ker morda vsak bralec ne ve, kaj je alkohol, naj mu v pojasnilo zadostuje razlaga, da je to vinski cvet. Poznali so ga že Arabci v 12. stoletju in od njih je prešla beseda alkohol na današnje čase. Liebig je torej prvi rekel: — Pusti alkohol, ker je strup tvojemu telesu! — To se ve, da čistega alkohola nihče ne pije, ker ga ne more zaradi prehude pekočine. Toda pije se alkohol zmešan z vodo in drugimi rečmi pod imenom raznega žganja, piva, vina, pa ostane še vedno alkohol, čeprav silno razredčen.

Liebig je dalje rekel: — Ako alkohol tudi ne škoduje vselej naravnost in hipoma človeškemu telesu, mu je vendar poguben zaradi tega, ker mu pobere notranje moči, katere telo sicer potrebuje za zmagovanje notranjega dela. — Glede redilne vrednosti alkohole pravi Liebig, da jo je v toliko moke, kar jo gre na noževost, izdatno več, kakor pa v petih bokalih današnjega najboljšega piva.

Žganje ni drugega, nego mamilo, ob katerem revšč pozabi, da je lačen, obenem pa mesto hrane poživa svoje lastno zdravje. Alkohol, torej tudi žganje, pužit že v majhni meri, draži razne organe in vlaknine telesa in se more vsled tega prištevati prej strupu kakor pa živežu. Da alkohol ne more biti živež, se razvidi že iz tega, ker takoj zagori, kakor hitro pride v naše telo — ne da bi kaj sledu pustil za seboj, iz katerega bi šele dobivalo moč in okrepčevalo. Naše telo je namreč tako urejeno, da vsako zaužito reč nekako tako predela, kakor ogenj netivo v peči ter izločuje izgorke iz sebe. Odpravlja jih deloma skozi čreva in ledvic, deloma pa skozi pljuča na kčo. Prvi so odpadki in voda, drugi sapa, tretji pa pot. Termometer kaže v našem telesu po zaužitem alkoholu, naj tistega pijemo v vinu, pivu ali žganju — manj telesne gorkote kakor navadno. Ta prikazen gre na račun otrpnjenih živčnih središč in na rahlavost ekrožnih mišic krvnih cevi, katere se izdatno razširijo in kri prihaja pod hladnejšo vrhnjo kožo. Vsled tega nam postanejo tudi lica bolj rdeča. To po pijači ne pomenja nič drugega, kakor znamenje nekake mrtvoudnosti. — Kdor misli, da telesno čuti, da mu je po zaužitem alkoholu res bolj gerko, ta vara samega sebe. Alkohol vedno zmanjšuje telesno gorkoto. Zato ga nekateri zdravniki dajo belnikom, katere kuha prehuda vročina. Ako bi alkohol telesno gorkoto pomnoževal, bi pač ne bilo zmrznilo že toliko pijancev. Alkohol dalje ovira redno prebavo jedil v našem telesu. Zlasti na tešče ga že prav pičila merica zadostuje, da se 22 do 25 odstotkov ogljenčeve kisline manj izloči iz našega telesa kakor navadno. Želodec žganjarja dostikrat oteče, navadno je pa zjutraj ves ožgan, kakor bi bil ves prevlečen z ogljem.

Ker se po zaužitem žganju navadno izloči manj vode iz našega telesa kakor sicer, to kaže, da se v telesu ni toliko duševnostih tvarin predelalo, kakor sploh. To je vzrok, da dostikrat obole ledice. Srce je po zaužitem alkoholu prisiljeno delovati huje, kar smo že na drugem mestu razložili.

Čitateljem "Našega Doma"

naznanjam, da sem otvoril v

CLEVELANDU

TRGOVINO Z MUZIKALIJAMI

Vse najnovejše gramofonske plošče in piano - role so vedno v zalog.

Razpošiljam po vseh slovenskih naselbinah širom Amerike ter se rojakom toplo priporočam.

Clevelandski naročniki "Našega Doma" tudi lahko obnove naročnino v moji trgovini.

FRANK KURNIK

6221 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.

POZOR, KDOR SE VOZI!

Priporočam se svojim rojakom, ki se jim kam mudi, da se obrnejo na mene, ker imam velik

privatni avtomobil

in vsakogar popeljem, kamor želi.

Joseph Paulin

110 E. 1st Street, New York City

IZBRANE NAJBOLJŠE SLOVENSKE PIANO ROLE z besedami.

Jaz pa za eno deklico vem	\$1.00
Pomladni dihi	\$1.00
Vence slovenskih narodnih pesmi (I. del)	\$1.00
(II. del)	\$1.00
(III. del)	\$1.00
Bleski valovčki	\$1.00
Lepa naša domovina	\$1.00
Mladi vojaki	\$1.00
Kje so moje rožice75
Po jezeru75
Nazaj v planinski raj75
Studenček pod skalo75

GODBENI KOMADI

Sladke vijolice valček75
Vzemi me seboj, polka75
Radetzki marš70
Halzhacker marš70
Ciganka polka70
Na visokih gorah, polka70
Mladi vdovec, polka70
O jesenske noči70
Na dan, polka70
Na tvoje zdravje70
Moje sanje, polka70
Ljubavno blebetanje, mazurka70
Barbara polka70

Cena poštnine za 5 rol ali manj 25c.

Od 5 do 9 rol je 5c od vsake role.
Ako naročite 10 rol ali več skupaj,
plačamo vso poštnino mi.

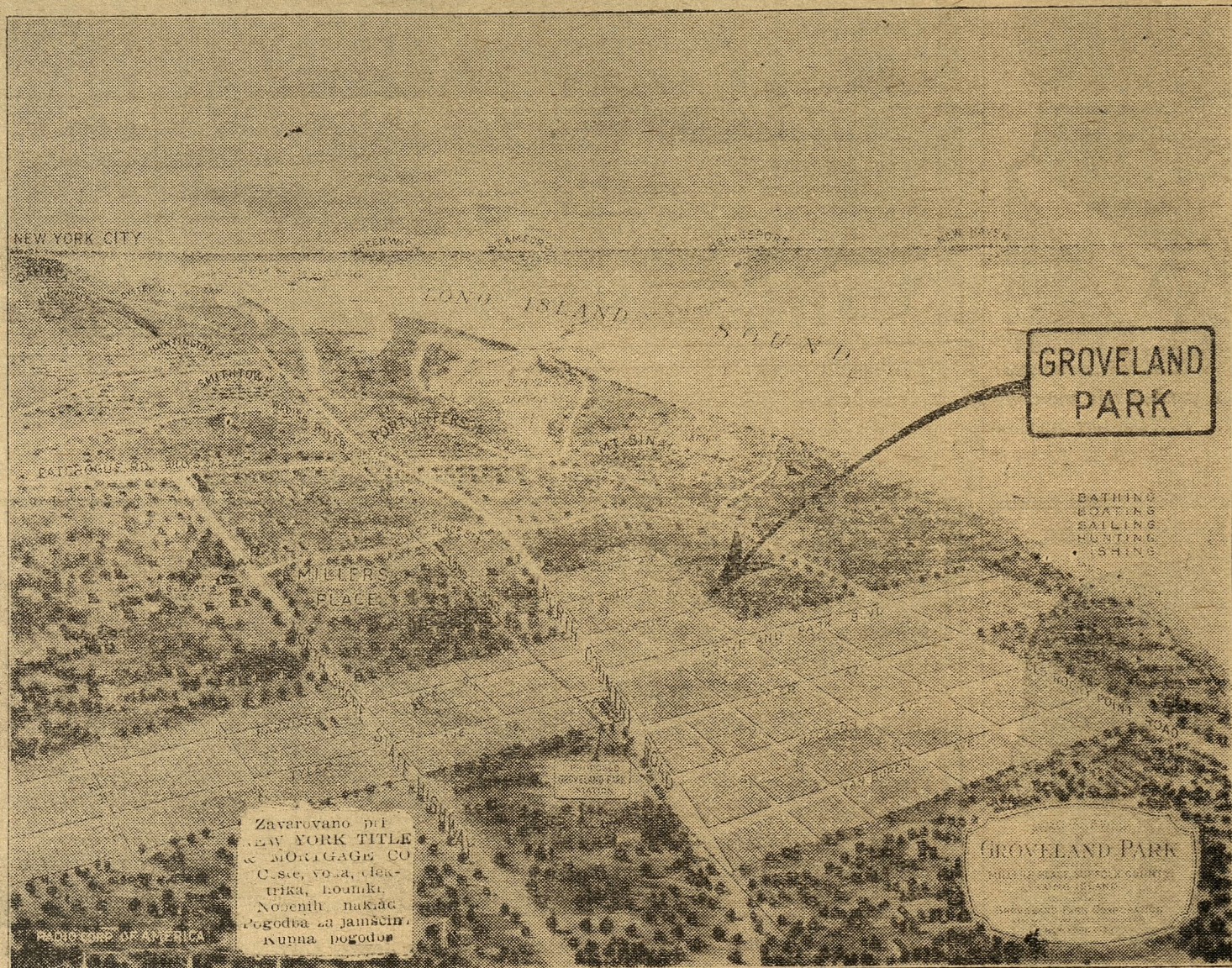
VSA NAROČILA NASLOVITE NA

Jugoslav American Corp.

455 W. 42nd Street,
New York, N. Y.

GROVELAND PARK - VELIK IN VAŽEN RAZVOJ ZEMLJIŠČ NA SEVERNEM OBREŽJU NA LONG ISLANDU

ANALIZA ZEMLJSKE DOVRSENOSTI, KI JE PRESENETLJIVA V SVOJEM GOSPODARSKEM DELOVANJU

Zemljišča, od katerih strani ga opazujemo, vstvarja največje bogastvo. To je bilo že večkrat dokazano, ne samo z ozirom na dobiček, temveč z ozirom na to, kako srečo prinese s seboj. Zemljišče je skladšče, ki je vedno vidno; ni podvrženo mejavanju tržnih cen in ne izgubi svoje notranje vrednosti. Investiranje v drugih podjetjih se ne more primerjati z vrednostjo, ki tči v dobro izbranem zemljišču.

Izbira zemljišča.

Merda bi kdo varšal, kje si naj bi izbral zemljišče, ki ima vsi priložnost za razvoj. Tu je samo en odgovor in večaki bodo takoj odgovorili, da je Long Island jedro razvitka. Njegova bližina New Yorku, njegov naraščaj v prebivalstvu, njegov napredek v vrednosti, njegova prednost glede zdravja — vse to glasno govori, kaj je še zanj namenila bodočnost.

Vrednost zemljišč.

Kot primer prave vrednosti zemlje, izgleda, da ima severno obrežje Long Islanda največjo priložnost ker je to v resnici kraj vrtov Greater New Yorka, ki ne nudi samo pravi prostor, kjer bi si postavili hišo, temveč tudi podziga nagnjene do lova, kopanja, ribolova, veslanja in do drugih športov — pravi raj, kjer lahko človek uživa vse veselje človeštva. Nalajajoč se bližu najbolj zgodovinskega kraja Long Islanda, Millers Place, tam se razprostira Groveland Park. Najbližji kraj, Port Jefferson, ki je bogat po svojem zemljišču, naj vam bo vednik, kaj smete pričakovati. Ko je Port Jefferson prvih daniel svojo važnost v širni svet, je bil že zaspan in kavern kraj, oddaljen od današnje udobnosti, toda je imel tako strategično lego, da je odprl pot mišljenju možem s pogledom v bodočnost. Kar je bilo pred leti vredno en dolar, je sedaj vredno več sto, in kakor je rastle mesto, tako je rastle tudi prebivalstvo s posledico, da so nekateri lastniki zemlje postali bogati

in uvaževani celemu okraju Long Islanda.

Važnost Groveland Parka.

Groveland Park s svoje veliko razsežnostjo lepega obrežja, s čistim ozračjem vsled visoke lege — Groveland Park, ki z bujnimi drevjem in obrežjem daje esvojujoč zrak, ki je nujno potreben za zdravje mladih in starih — Groveland Park, ki je tako blizu železniške postaje in ki ima tako lepo ceste za avtomobile — vse to o znanja vrednot proti pričakovanju večakov, ki sedaj razvijajo to ozemlje.

Pristanišče sreče.

Kako čudovito zavetišče za mlade poročence; kako privlačen prostor za otroke in kako oživi moške in ženske, ki so dosegli starost, katerim lepota okolice toliko p meni. Prav je imel pesnik, ki je rekel, da sumenje morja in kuščenje dreves povzdiguje človeške misli — nobena povest, nobena pesem pa ne more dovolj ubrano popisati, kaj je Groveland Park.

Najboljša priložnost.

In pomislite, da imate v tem vrtu srečo priložnost si kupiti zemljišče in za tako ceno katero lahko vsak žep prinese. Družba tega krasnega podjetja — Groveland Park Corporation, katere uradi se nahajajo na 1409 Broadway, New York City, je sestavljena iz večakov v zemljiških pod-

jetjih, vsi poznani in zanesljivi. Ta družba je pripravljena pomagati vsem onim, ki hočejo imeti svoje zemljišče in ako kupec ne more takoj plačati cele kupnine, sprejme družba naplailo v takem znesku, ki ga kupec more plačati. In zopet, predno kdo kupi, mu družba nudi priložnost, da se v udobnem avtomobilu peje na mestu in si ogleda zemljo in lepoto njene okolice. S tem, da bodoči lastnik zemlje osebno vidi, kako zelo je napredoval Long Island in kako mu more Park, kjer bo nekoga dne imel svojo hišo, prinesli vse bližje, čemur je sanjal in za kar je štedil.

Veljava v posestvu.

Groveland Park Corporation jamči svoje pogodbe z New York Title & Mortgage Company, ki je zavod, ki je zelo previden v pogodbah in zavod, ki pod nobenim pogojem ne dovolji, da bi se rabilo njegovo ime, dokler ni posest prenesla vse preiskuje in do der ni prodajalna družbo sestavljena iz mož, ki so dosegli ugled v prodaji zemljišč.

Zemljišče je sedaj mogoče kupiti od \$200 naprej; vsaka parcela zemljišča meri 25 x 100, kot je popolni lot v mestu. Ceste so izmerjene; tam je že veda, elektrika in v delu so še druge naprave, tako da bo Groveland Park kraj, ki bo stal na prvem mestu v svojem okraju. Za družbe, ki končnu tedna rade laborirajo, ali pa imajo radi življenje v bungalovih, ni lepšega kraja, kot to jamo in prelepo obrežje.

Poziv k razumu.

Arthur Brisbane je v uvodnem članku v New York Evening Journal 18. marca naravnost rekel: "Long Island je igršče New Yorka, najbolj poznane mesto sveta, toda še ni prišel čas, ko bo mogel zapisati dobiček, ki bo presenetil deželo delec okrog." Iz povedanega je razvidno, da z vsi pravice povdarjamo veliko važnost posestev v Groveland Parku, ki se nalajajo ravno na peti zemljiškega razvoja in nikakor ne moremo vedeti, kako visoko se bo še njih cena dvignila. Pomislite pa moramo tudi, da severno obrežje Long Islanda ni zapuščeno, temveč napreduje vedno stalno in gotovo. To ni trgovina, ki se je porodila čez noč v spakulative namene, temveč se vodi skrbno in previdno in največja briga prodajalcev je, ohraniti naravno krasoto te zemlje, njeno veljavo in dati vsi vspodbudo za zidavo. Kadar homo te dosegli, tedaj bo Groveland Park stal na vrhuncu in ga bo treba vpoštovati, kadar se bo podeljevala čast in vrednost bogatim in obsežnim dohodkom, ki bodo prišli raznim skupinam na Long Islandu.

Odkrito sodelovanje.

Greater New York mora s svojim obsežnim gospodarskim delom dvigniti Long Island na točko, kjer sam za sebe razglašja glas o svoji slavi celemu svetu. In kadar bo to izvršeno, tedaj bo Groveland Park dosegel svoj višek, kar bo imel dobiček vsled svoje čudovite lege; rastla bo vrednost in vsled vseh ugodnih pogojev, ki ga obdajajo, bo vreden, da postane mesto, kakoršno hoče biti.

Groveland Park Corporation je pripravljena pomagati onim, ki hočejo zidati na svojih lotih; njeni uradniki so izkušeni, da jim morejo svetovati glede mortgages in zavarovalnine in po peti tega sodelovanja hočejo utrditi prijateljstvo, ki naj obstoja med prodajalci boljše vrste zemljišč in lastniki zemljišč, kar naj bi služilo v dobro vsem.

GROVELAND PARK CORPORATION

1400 BROADWAY, NEW YORK CITY

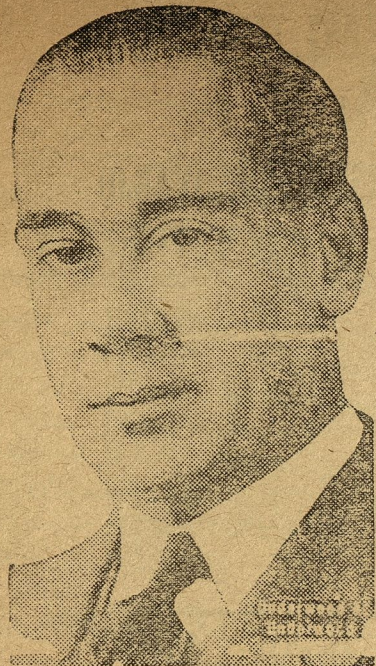
Tel.: Wisconsin 8978 — 8980

Zastopnik

JOSEPH ČEŠARK
42 HALLECK AVE., RIDGEMOUNT, L. I.

Tel.: Evergreen 6566

ODPOKLICANI POSLANIK

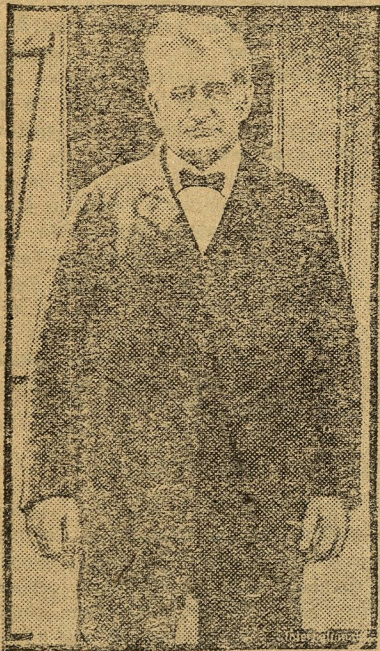
Slika nam predstavlja mehiškega poslanika v Washingtonu Manuela Telleza, ki ga je njegova vlada odpoklicala.

POSLANIŠKI TAJNIK

Na sliki je tajnik novo ustanovljenega kanadskega poslaništva v Washingtonu Thomas A. Stone.

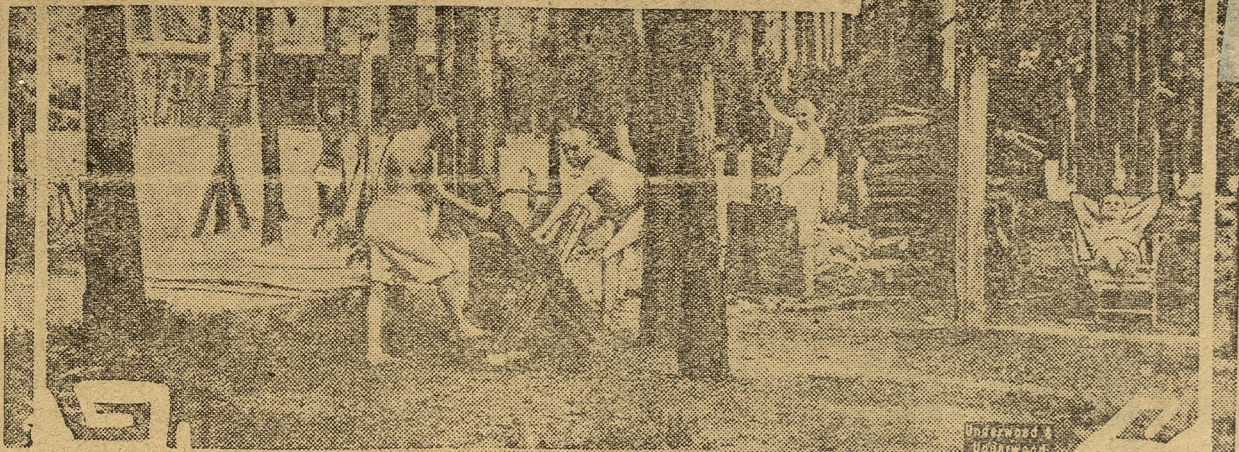
PLAČILO ZA JUNAŠTVO

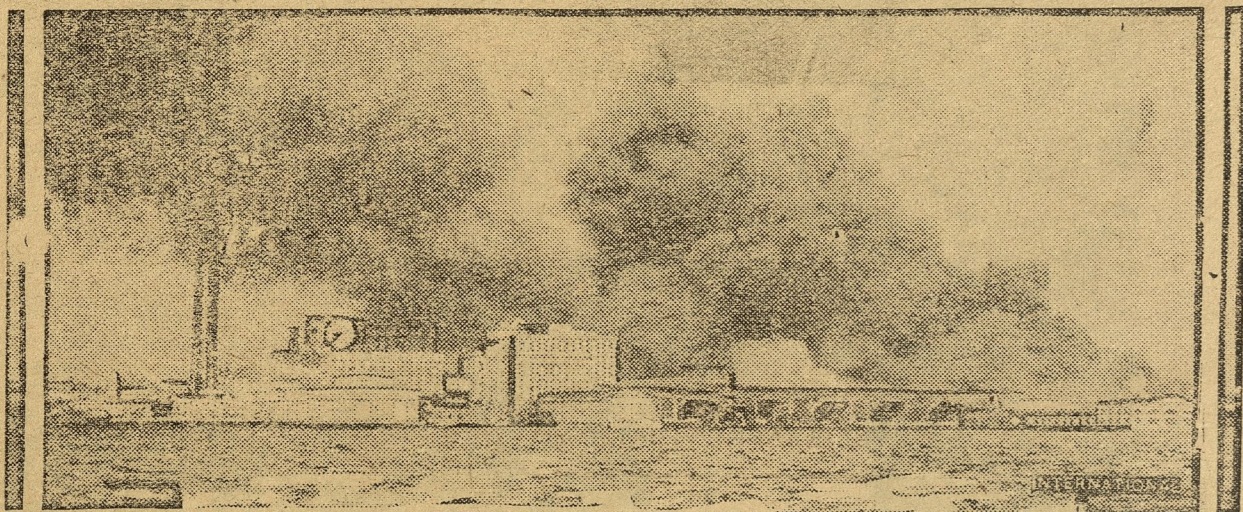
Rev. F. E. Clark, baptistovski pastor v Houston, Tex., je bil pred 33 leti na potu iz Avstralije v Ameriko. Med potom je velik val odnesel čez krov dve deklici. — Clark je takoj skočil v morje in deklici toliko časa držal nad vodo, da sta bili rešeni. Stari oče dekletki je bil tudi na ladji, se je Clarku zahvalil za njegov junški čin in mu obljubil, da se ga bo spominjal. Oba dekleti sta pred nekaj časa umrli. Nedavno je tudi umrl njih stari oče in je v svoji oporoki zapustil vse svoje premoženje Clarku v znesku \$800.000.

NEMCI HOČEJO OSTATI MLADI

V Nemčiji se je pričelo živahno gibanje pod geslom "nazaj k naravi." Mladi moški so zaposleni pri raznem napornem delu, zelo malo oblečeni, v namenu, da zmanjšajo obseg okoli pasu. Njih taborišče se nahaja v Weisser Hirsch blizu Draždan na Saškem.

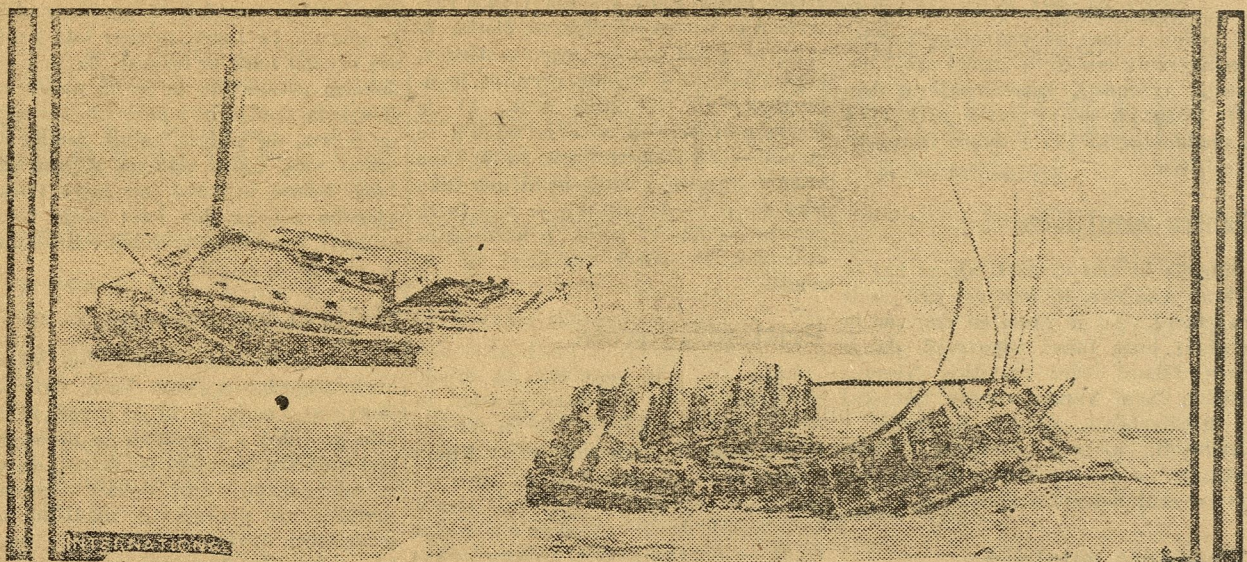

POŽAR V PRISTANIŠČU JERSKY CITY

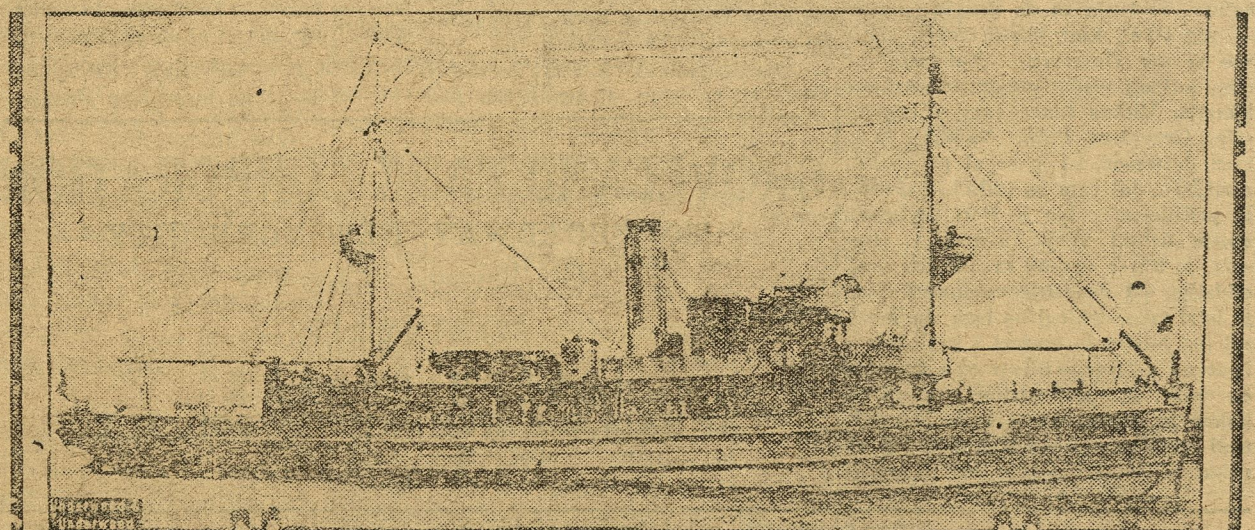
Slika nam predstavlja požar v pristanišču v New Jersey City. Zgorelo je 50 tovornih železniških voz Pennsylvanske železnice. Škoda se cení na milijon dolarjev.

LADJA VRŽENA NA OBEŽJE

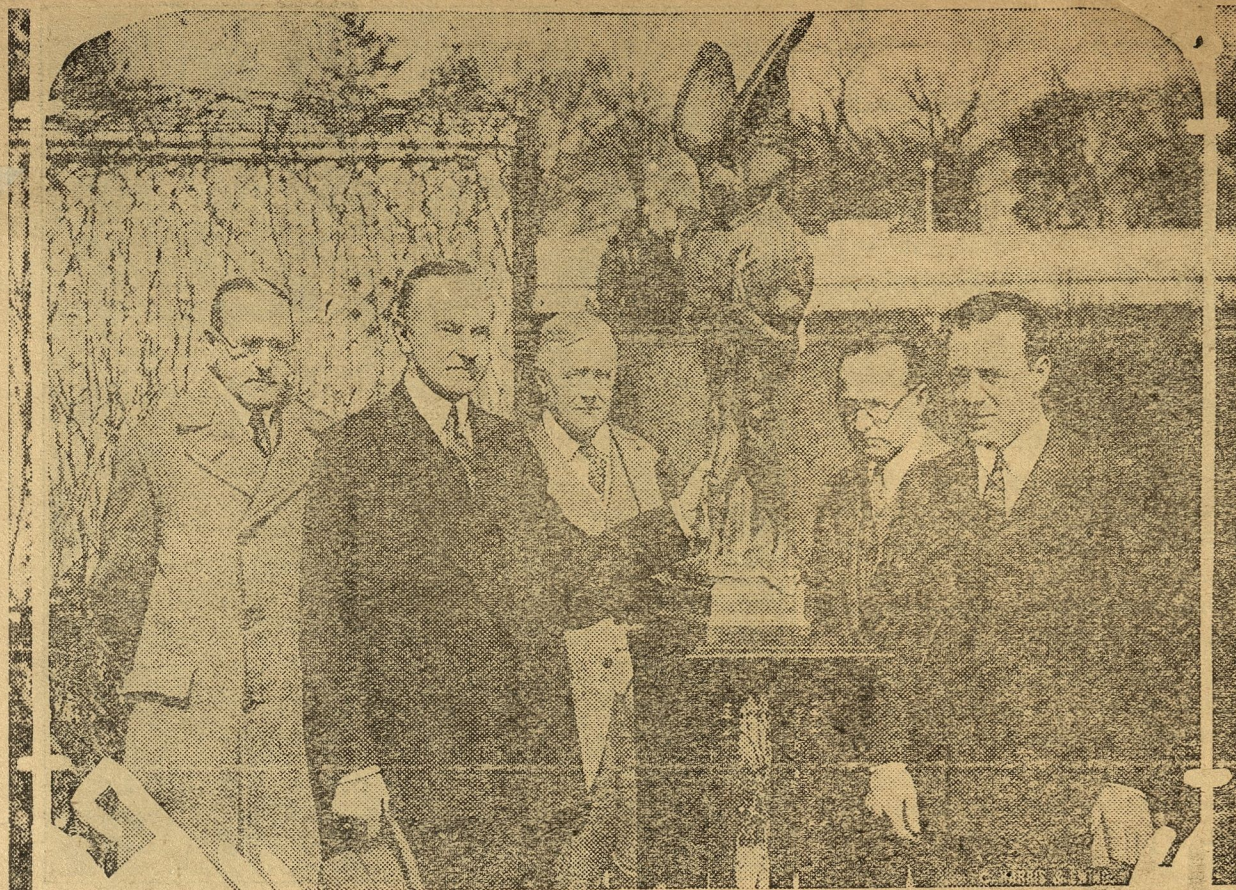
Na sliki vidimo ladjo Monte Lair, katero je vihar vrgel na obrežje in se je razbila. Utonili so kapitan in štirje mornarji.

ZOPETNO ZAVZETJE AMERIŠKE LADJE

Kose je ameriška ladja Pigeon, katero je videti na gorenji sliki, zopet polastila ladje Standard Oil družbe v Ičangu, je bilo pognanih z ladje sto oboroženih Kitajcev, ki so zaplenili ladjo.

ODLIKOVANJE POŠTNEGA LETALCA

Predsednik Coolidge je poštnemu letalcu Shirley J. Shortu podelil Hermonovo trofejo za leto 1926. To odlikovanje se vsako leto podeli onemu letalcu, ki tekom leta najbolj dokaže varnost in zanesljivost aeroplana kot transportno sredstvo. Na sliki od leve na desno so: predsednik L. D. Gardner, predsednik Coolidge, generalni poštar Harry S. News, nadomestni generalni poštar W. L. Glover in Shirley J. Short.

ALEKSANDER KERENSKY

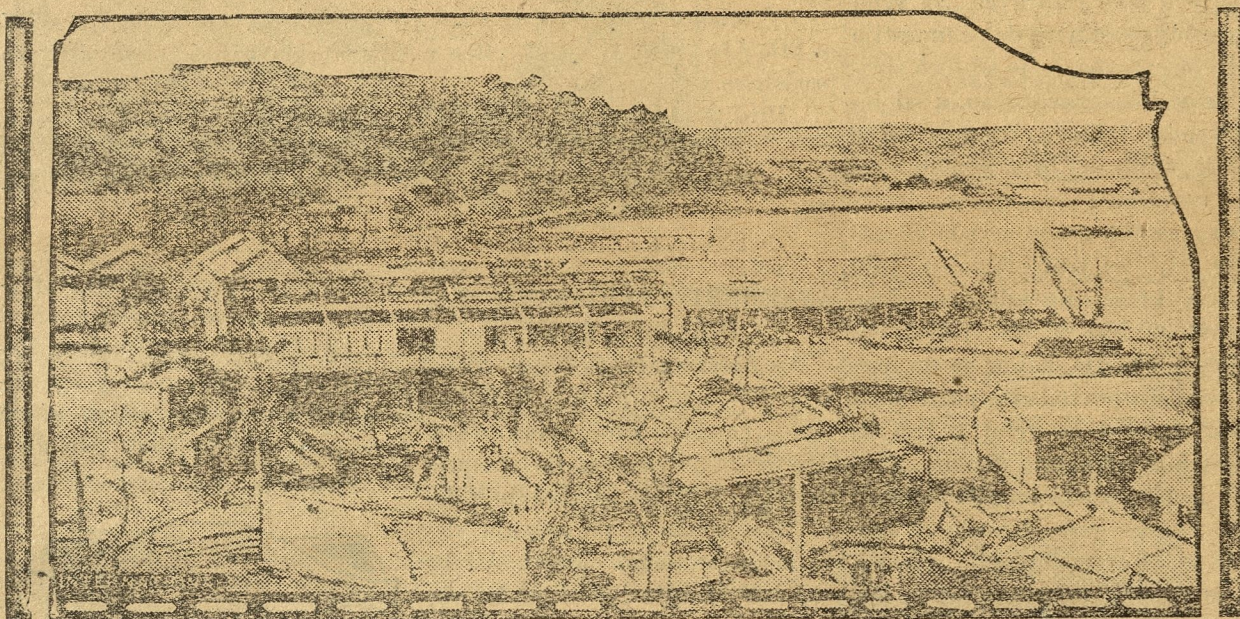
Aleksander Kerensky, ki je bil načelnik prve revolucionarne vlade v Rusiji leta 1917, je pred kratkim prišel v Ameriko. Kerensky pravi, da njegov prihod nima nikakega političnega ozadja.

ŠPANSKI DIKTATOR

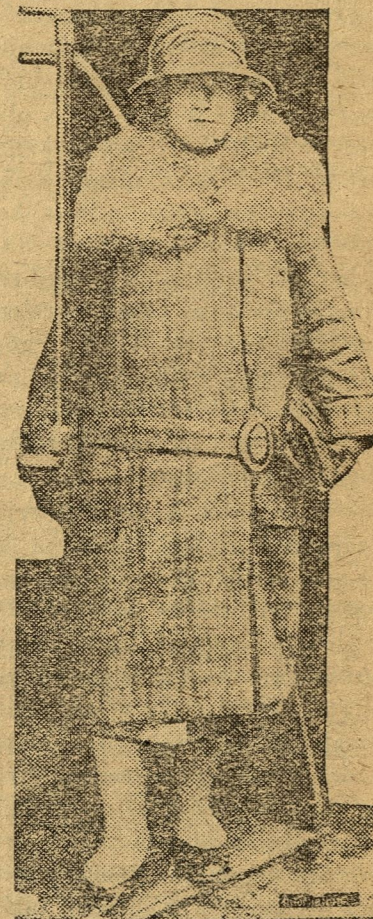
Slika nam predstavlja španskega diktatorja Primo de Rivera.

VELIKANSKI VIHAR NA MADAGASKARJU

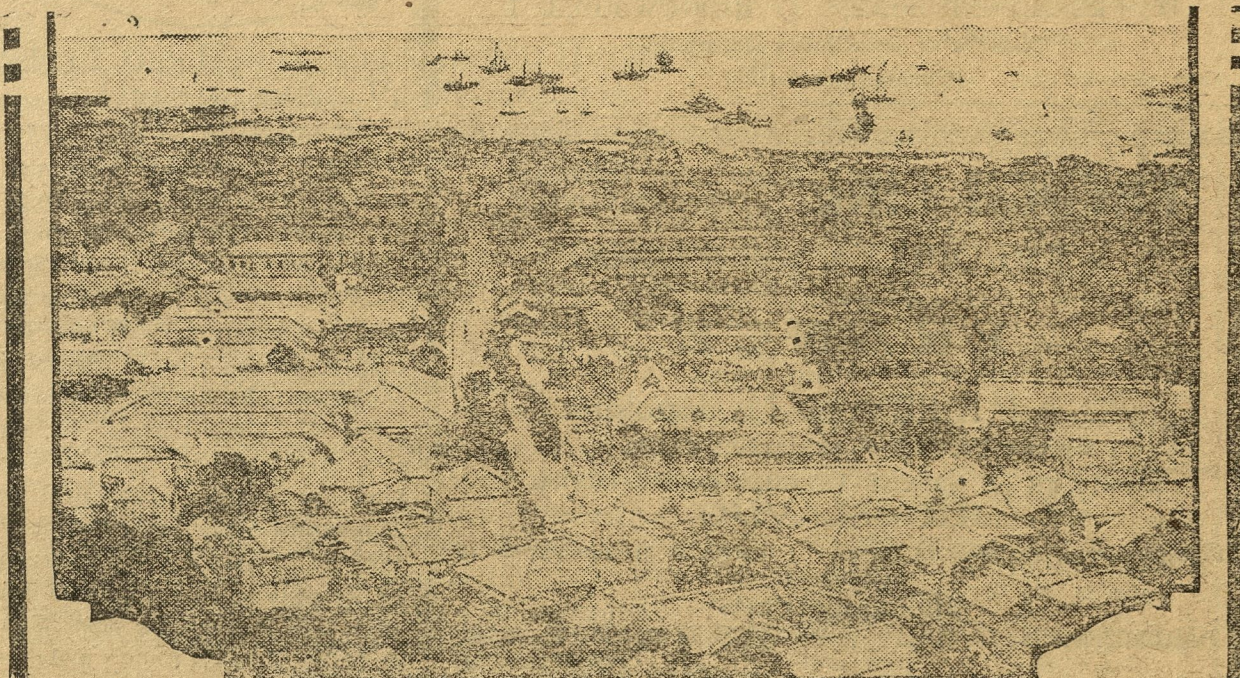
Slika nam kaže pristanišče Tanambao na otoku Madagaskarju, katero je ciklon skoro popolnoma uničil. Poroča se, da je bilo ubitih 500 oseb in pet ladij je izgubljenih.

POROČENA PO NAMESTNIKU

Miss J. Neaff, katero je videti na sliki, iz Amsterdama, je bila poročena z Janom Koningem iz Lleydminster, Kanada, predno je odpotovala v Kanado. Pri poročnih opravilih sta bila narazen 7000 milj. Ker pa holandski zakon dovoljuje poroko potom posređovalca, je bil za "ženina" njegov brat.

POTRES NA JAPONSKEM

Zadnji veliki potres na Japonskem je napravil velikansko škodo. Ubitih je bilo nad 5000 oseb. Središče potresa je bilo mesto Kobe, ki ga vidimo na sliki.

Stopinje v slov. literacuro.

AJDOVSKI GRADEC

Josip Tominšek.

(Dalje in konec)

Zato naj se mi potniki in izletniki pridružijo, da posetimo Črtomirove lastnino. — Vlak nas pelje od Bleda proti Bohinju, prerili smo se skozi sotesko, vlak se ustavi: dospeli smo na prijazno postajo Nomenj. Tu se ozrimo po dolini naprej v smeri vožnje. Dolina se v neznatni meri zožuje, dekler je v daljavi primeroma ene ure gozdnato gorovje ne stisne od obeh strani; a prav na sredi jo navidezno popolnoma zatika polokrožen, porastel grič, in ta grič je — Ajdovski gradec. Odslej ga imamo lahko trajne pred očmi. Vlak drči dalje in preden se zavije na levo na Savski most, stopite vsi na levo stran k ekuom; globoko spodaj se zeleni bistra Sava, a onstran reke se dviga, le nekaj korakov oddaljen od brega, z deloma navpičnimi, v razpokah z grmičjem porastlimi stenami naš Ajdovski gradec. Onstran mestu se peljemo po nasipu tako blizu Gradea, da bi ga dosegel vsakega otroka lučaj. Ko postojimo v naslednji minuti na postaji v Bohinjski Bistrici, vidimo razločno, da ima Gradec na južni strani praveate senože-
ti.

Tu izstopimo in prekoračimo takoj cesto, ki drži v vas; po stopnicah dospemo navzdol do pešpota in kolo voza, ki nas vodi tik ob železniškem tiru nazaj proti omenjenemu mostu. Čez kakih pet minut pridemo do predora skozi železniški nasip; mi mu sledimo ter stojimo zdaj na desni strani tira neposredno pred Ajdovskim gradcem, na katerem baš tu kamenje lomijo. V grmovju zapazimo skalnato stezo in tu in tam rdeče, obdrnjene znake Slov. planinskega društva. Hitro se dvigamo kvišku; pot postaja travnata in lahko jo uberemo kar naravnost navkreber. Na sredi griča je majhen senik. Že se nam odpira prelep razgled po pravem Bohinju gor proti jezeru in dalje. Vendar pa stopimo še tistih sto korakov na vrh. Kmalu smo na temenu, rado vedno si ga ogledamo.

Razvalin, sploh kakega zidovja ne zapazimo nikjer. Čudno pa se nam zdi, da je vrh tako lepo zakrožen; bil bi čisto podoben obliki človeške lobanje, ko bi ga ne pokrivalo ponekod grmovje in posamezno dčevje. Da so na njem delovale človeške roke, to se nam pač dozdeva na prvi pogled. Proster prav na vršiču, ki ga v obliki štirikotnika obdaja večje grmovje, je nekoliko uglobljen, mestoma pa posut z grobljami, tako da si takoj mislimo: tu se je poslopje podrlo. Če se razgledujemo dalje proti pobočju, nahajamo takisto groblje bodisi kupoma ali pa zdržema, kakor pri plotu. Lahko pri tem mislimo na obzidje, na dohodišče ali na dovozišče in na — predaje straže. Sama priroda tod

ni delovala. Morda krije prst na našem Gradeu kak važen pomnik na staro zgodovino Bihinja. "Ajd-je" na Gradeu še čakajo poklicanega buditelja, ki jih bo pozval na dan in nam povedal, kdo so. In morda bodo dali pesniku prav, ki je tu v duhu videl boj, "mesarsko klanje".

Ko stajš na vrhu griča in se ozreš po okolici, postal boš prese-nečen: prehodil si morda že mnogo sveta, ali gotovo še nikjer nisi naletel na točko, ki bi — sama ob sebi videti tako neznatna — tako obvladovala vse okrožje, kar se ga vidi, kakor baš Ajdovski gradec. Gradec straži naravnost vse vhode in prehode v Bohinj. Teku Save proti vzhodu more olo slediti onstran Nomenja, proti zapadu je pred nami razprostrta vsa širaka Bistriška dolina, proti jugu morem prežati na tiste, ki so preko gora prilezli z Goriškega, in na severu obvladam pot, ki drži čez Bitnje v Jereko in od tod v Srednjo vas ali gor v hribe proti Koprivniku in Gorjušam — skratka: vse bohinjске poti se v zračni črti tu stekajo, tako da ta prevažna, za trdnjavo pripravna točka ni mogla estati prezrta.

Pa tudi griček sam kot tak je za trdnjavo jako pripraven. Na vrhu je dovolj prostoren, da se umestijo potrebne stavbe, in je od treh strani prav dobro zavarovan, a od juga vendar toliko pristopen, da so mogli prebivalci brez posebnih težav vzdrževati promet.

Praveatega gradu seveda ni mogoče najti na tem griču; saj tudi stavba, ki je bila kdaj na njem, gotovo ni bila velika, morda pa sploh le obzidje, kakor so ga imela gradišča povsod. Da pa je stala neka zgradba na vrhu, o tem ne more biti nikakega dvoma. Kakšna je bila, to bi morala dognati naše raziskovanje. Kopalno in brskalo je ted staro in mlado, domače in tuje, a vsi le na divje. Kar ovrženo z revolucijo, ali pa bo morda pa pride vešček, ki tu ne bo iskal zakladov srebra in zlata, — žela stopila v vrsto demokratičnih ampak zakladov spoznanja, tedaj držav.

FRANK REICHMANN Vsake vrste meso vedno sveže. Domače kranjske klobase.

606 FRESH POND ROAD, RIDGEWOOD, L. I.

Naročila se dostavljajo v stanovanje.

Govori se slovensko.

FRENCH LINE COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE

V EVROPO ZA VELIKONOČ

SLAVNI PARNIK NA OLJE

FRANCE

ODPLUJE IZ NEW YORKA

2. APRILA ob 11. dopoldne

preko HAVRE — pristanišče Pariza.

PRIDRUŽITE SE NAŠEMU VELIKONOČNEMU IZLETU V
JUGOSLAVIJO

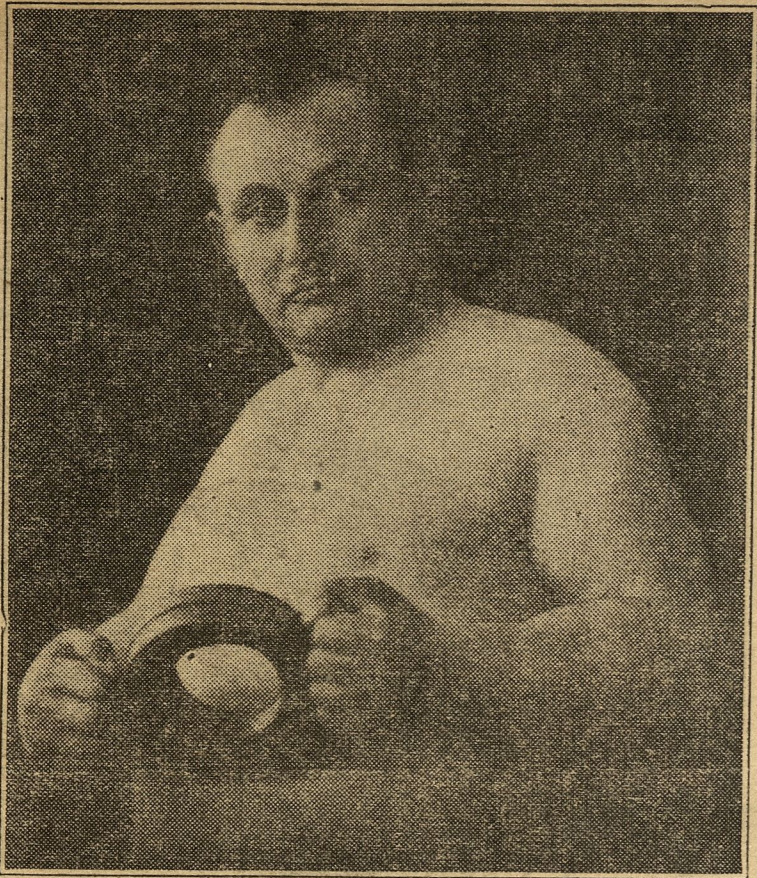
Potujte udobno, razkošno in poceni. Vprašajte svojega agenta za podrobnosti.

DRUGA ODPLUTJA:

PARIS 23. aprila; 14. maja FRANCE 30. aprila; 21. maja

FRENCH LINE

JUNAK IZ LIKE V NEW YORKU

Mr. Marijan Matijević, znan pod imenom "Junak iz Like", se nahaja v naši sredini.

Matijević je najmočnejši človek na svetu in mu ga ni para v rokoborbi in drugih vrstah športa, pri katerih pride v poštev velika moč.

Jugoslovanski "Moderni Samson" je poznan po celem svetu in re še-le od včeraj, temveč že nekaj desetletij. Njegovo slavo so razglasili Nemei, Francezi, Angleži in tudi Amerika ni izostala.

Po raznih ameriških listih smo ga spoznali kot junaka, ki je še vsakogar premagal in sedaj je prišel med nas, da spoznamo na lastne oči njegovo velikansko moč.

V soboto, 2. aprila t. l., ob 8 zvečer bo v Byrant Hall, 723 - 727 — 6th Ave., med 41. in 42. ulico v New Yorku priredil svojo atletske predstavo.

Pridite tedaj, ako hočete videti najmočnejšega človeka na svetu.

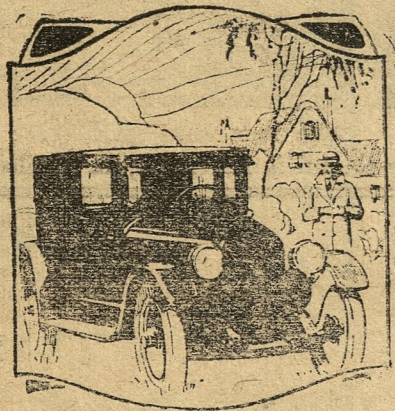
bomo izvedeli, kaj govore te groblje. **POMLAD, ČAS POPRAVLJANJA**

NJA

KERENSKI PRIČAKUJE PADMEN SOVJETOV

Washington, D. C. Kerenski, ki je prišel za nekaj dni v Washington, je časnikarskim poročevalcem izjavil, da je ruski narod nasproten monarhiji, da pa vladajo v deželi take razmere, da sedanja vlada ne more dolgo obstati. Ali bo ovrženo z revolucijo, ali pa bo morda vlada popustiti, tako da bo dežela zakladov srebra in zlata, — žela stopila v vrsto demokratičnih ampak zakladov spoznanja, tedaj držav.

Zelo pomni ste na svoj avtomobil, ako se po splošni popravi prvi pomladanski dan sveti in blišči na soncu. Kaj pa z vašim železnicem? Ali ste pozabili, da ravno tako potrebuje popolno pomladno čiščenje?

Trinerjevo grenko vino je ravno pravo sredstvo, ki popolnoma izčisti železnic in ga tudi obdrži čistega. Iz telesa odstrani organski strup, ki je začetek vseh mogočih boleznih. Obvaruje vas popolnoma vsake utrujenosti in vam omogoči da se veselite prijetne pomladi. — "Century, W. Va. — Trinerjevo grenko vino je izborno in zanesljivo zdravilo proti slabemu teku. Mrs. Louis Bartol." — Dobi se v vseh lekarnah; vzorčne steklenice pa pošilja proti prejemu 15 centov Joseph Triner Company, 1333 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Za prehlad in flu vzemite Triner's Cold Tablets (po pošti 35c.), za kašelj Triner's Cough Sedative (po pošti 35 in 60c.).

Our American Generation

AUTUMN MILLINERY IS GRACED WITH SUPPLE BRIM AND CROWN

NOT this season will madame or miss be expected to put on a hat and wear it, becoming or not becoming. It is the yield-to-the-touch chapeau which is making its debut for autumn and winter. With a deft pull here, a clever kink there and a dimpling or denting-after-it-is-on of the crown millady tunes her headwear to her own individual style of beauty from now on or at least until further notice.

The new exquisitely fine felts and velours let their modishness be accentuated through rippling brims and adjustable crowns. Just as important as the felts and even more so, are the muchly bestitched, besmocked and beshirred velvet hats, most of which are as limber as a wireless, unstiffened shape can be. The millinery group in the picture records some vastly important style items.

The little hat in the lower left corner of this collection has three outstanding features, namely, it

smocked, is styled of smart-looking suede cloth and exploits the popular beige coloring.

Stitching is one of the stressed treatments for velvet. Sometimes the stitching is so close that when done in thread contrasting the velvet the effect is of a solid coloring. The graceful velvet hat shown last in the picture shows a profuse stitching, also one of the new whimsical soft brims.

The center model to the left, too, is of velvet and being of the extremely stylish vagabond type it may be bent to become.

It is everywhere apparent that brim bindings are featuring the newer felt shapes. Note with what nicety the brim is bound and the crown be-ribboned in the hat illustrated first.

Hatter's plush, please do not forget, is to be a leading medium for the styling of hats. Note its use for the model shown to the right center.

JULIA BOTTOMLEY.

(©, 1926, Western Newspaper Union.)

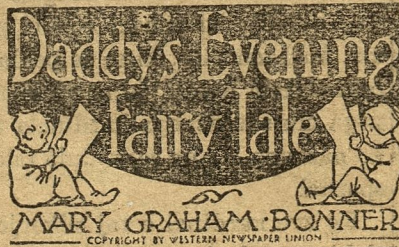
Work of the Health Department Hindered by Unprogressive Public Opinion

By DR. ARLINGTON AILES, Illinois Health Officer.

Public opinion that is "almost medieval" harasses too many health departments. Frequently in smaller cities the health department is given niggardly support financially; the health officer is harassed by the force of almost medieval public opinion, the relatively unimportant health hobby of some social leaders and the short-sightedness of his city council or commission in the relative value of health expenditures.

The health officer, of course, must decide what he can accomplish with his resources of personnel and money, more or less regardless of this pressure. He must then collect, compile and use his vital statistics with a view to changing this public opinion and presenting cold facts to the sometimes so-called hard-headed board of aldermen, which make the city's appropriations. To them, what happens elsewhere has little weight, but definite figures of their home town have a fascinating tune.

Vital statistics, properly collected, compiled and used, are probably the most vital function of a health department. It is to the preservation and progress of official public health what bookkeeping is to business. Both must fail without it.

THE SLUSH

"Most people don't think a day when it is half raining and snowing is nice, but I can tell you the Brownies did," said Daddy to Nick and Nancy.

"I think it would be nice to tell you this cool March story on a warm day, too.

"I meant to tell it to you much earlier in the year but there are always so many stories to tell!

"It was evening, and all day the Brownies had been snuggled in different little hiding places, bobbing up and down with excitement as they watched the hot sun melt the snow.

"They ran behind trees as they traveled to the village nearby their woods just so they could see the people looking annoyed at the slush, when they heard anyone say:

"What horrid weather we're having; I do dislike March, so!" the Brownies almost chuckled aloud, and they certainly grinned from ear to ear.

"The Brownies thought people were very ridiculous when they grumbled about the weather.

"So they waited with glee until the evening came.

"Then they had a party. The Brownies divided themselves into two sides for the evening.

"Each side was given a separate part of the woods in which to get up something original.

"Six judges were chosen apart.

"The Brownies which had the best exhibit were to sit still during supper and be waited on by the others.

"They were to get all the goodies first.

"So each side worked hard to make its exhibit win. One side was called the fat Brownies and the other side the round Brownies.

"The exhibit of the round Brownies was a snow house, which, of course,

A Fine Park.

was beautifully made because the snow was wet and stuck together well.

"But the fat Brownies had made a fine park. They had made paths and smoothed off the snow to edge the paths with flower beds.

"In the flower beds they had stuck twigs and little branches.

"On these they had put snowballs, which, too, had stuck because of the wet snow.

"Really, their park looked very funny, but the Brownies all thought it was perfect, and the round Brownies agreed with the judges when they said that the fat Brownies had the most original and interesting exhibit.

"So they all sat down on little snowy stumps of trees while the round Brownies waited on them.

"They had Brownie soup, which is perfectly delicious, and, of course, it was piping hot.

"They call it Brownie soup because it is brown.

"Then they had croquettes with brown gravy and brown potatoes, and for dessert they had brown Betty pud-

ding. The judges' wives had cooked the supper, and they received a great deal of praise for it.

"The fat Brownies thought it was wonderful to be waited on, and the round Brownies enjoyed popping up and getting everything, for then they thought they appreciated the good things to eat still more.

"And they all hoped the snow would melt some more so that they could have another party the next night and wear their new rubber boots."

"Oh," said Nancy, "I feel much cooler hearing that story."

"Yes," said Nick, "the very word snow is pleasant to hear on a hot evening."

"I think so, too," agreed Daddy, laughing.

TIPS ON HOCKEY AND SKATING

Skill Must Be Acquired From Actual Practice.

"Connie" Smythe, coach of the University of Toronto intercollegiate hockey champions of 1926, gives expert advice on skating and hockey in the American Boy Magazine.

Some of the skating and hockey tips taken from his article, "Get Out on the Ice," follow:

"The way to become a whirlwind hockey player, a world-beating speed merchant or a breath-taking fancy skater, is to get out and skate. No book can beat a bump for teaching you how to handle yourself on the ice. Skill in skating, like skill in any other sport, comes from practice.

"If you want to become a hockey player, get out with the gang and play shinny. If you want to develop speed, get the bunch together for a game of 'tag' or 'I Got It.' If you want to become a fancy skater, watch other people, and try everything they do.

"There are three kinds of skates from which to choose: the speed skate, the hockey type and the fancy kind. The hockey skate curves slightly at the front and back and is short so as to permit quick turning. The fancy skate is short, like the hockey, but has several saw teeth on the upward curve, in front, to allow you to stand on your toes, or get a quick push-off.

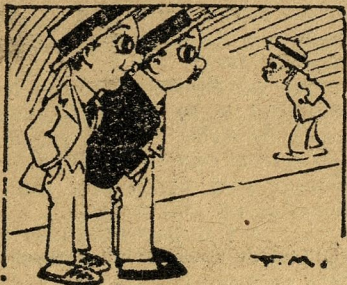
"The best general-purpose skate is the hockey kind. The long, speed skate is difficult for the beginner to master, because it's heavy, and not designed for sudden turns and stops. The saw teeth on the fancy skate aren't necessary for the beginner. He'd better start on the hockey skate, and get boots that will feel comfortably tight with medium weight wool socks.

"The racer or hockey player starts crouched over, with his left side pointing in the direction he is going. At the gun he jumps sideways, throwing his left foot out, and at the same time bringing his right foot up. He pushes off the edge of his skate instead of the toe. After his initial leap, he brings the right foot over the left and follows this with several side steps, still using the edge of his skates for traction, until he has gained speed enough to take a forward stride. When you make this kind of a start, remember not to have your feet too far apart. Keep them under you so that you can get a good push-off for your first leap.

"Now for the quick stop. Full tilt down the ice you're coming, headed straight for the shore, going lickety-split. At 15 yards from the shore you're still traveling at top speed. Now what? A wild sprawl and a skinned nose? Not much. Turn sideways, dig the edges of your skates into the ice and lean backwards. That's all. After you've got the hang of it, you'll be able to stop in an instant."

Humor in satira.

Nesrečno pričevanje.

A.: "Navedel vas bom za pričó, da me je ta gospod ravnokar inenoval esla."

B.: "Dobro! Pred sodiščem bom to z veseljem potrdil."

Skrajna zamišljenost.

Učenemu profesorju - kemiku se je pripetila nesreča. Pri nekem poskusu si je namreč ožgal nos s špiritom. Nekaj dni pozneje ga sreča prijatelj ter ga vpraša, zakaj ima obliž na nosu. "Kaj ne, slabo se mi podaja?" vpraša kemik. Prijatelj ga uveri, da mu res ni ravno v posebno diko. Ko pa izve, da si je nos ožgal, ga vpraša, če ga je zelo bolelo, "Čisto nič", odgovori kemik. "Sploh nisem nič občutil, tako zelo sem se zamislil v svoje poskuse. Dasi je vedno nekaj dišalo po ožganem mesu, sem vendar mislil, da prihaja duh iz kake bližnje kuhinje in poskušal sem dalje. Zdajci pa me sluga opomni, da mi gori nos. Ko se prepričam, da res gori, ga vtaknem v blizu stoječe vedro vode ter pogasim ogenj."

Postopač.

Sam s seboj: "Najprej so me ob sodili na štiri mesece ječe in na izgubo državlanske časti za tri leta. Pritožil sem se in so mi izgubo državlanske časti črtali. Naj bi mi bili rajši črtali štiri mesece; kaj naj napravim z državljansko častjo?"

Kako se hudič jezi.

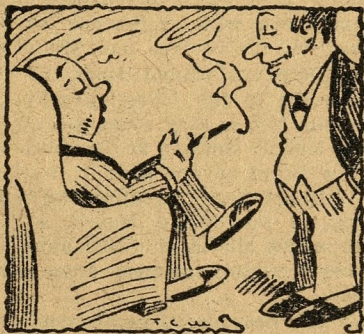
Premec je imel navado, da je rekel ob vsaki priliki: "Prmejdunaj"! Ko ga nekdo opomni, da je to greh, se Premec odreže tako le: "Dobro delo, pravim jaz, dobro delo, ne pa greh! Le poslušaj! Če bi rekel: Pri moji duši, česar me pa Bog obvari in sv. Florjan, bi to bilo greh. Kar je greh, je pač greh! Jaz pa ne pravim tako; jaz zavpijem: Prmejdu —, hudoba me že sliši. Alo, pa pero v kremplje in zapiše: Premec se pridušá! Jaz pa pravim: dunaj! Tristo med vedov, zdaj pa je treba brisati! Tako zvišem hudobo, da se jezi, in hudiča jeziti je prav tako dobro delo, mislim, kakor če bi svetnika častil, prmejdunaj!"

Iz pekla ni rešitve.

Slavni slikar Michel Angelo je naslikal v neki rimski cerkvi pekel. Med množico, ki se je pekla v peklenškem ognju, je naslikal nekega mu sovražnega kardinala tako naravno, da ga je vsakdo takoj spoznal.

Ko zve kardinal o tej slikarjevi zlobi, se takoj napoti k tedanje mu papežu Leonu X., ter ga naprosi, naj ukaže slikarju, da podobno prenaredi. Papež pa mu odgovori: "Ljubi moj! Ako bi vas bil Angelo postavil v vice, bi vam poskusil pomagati; a v peklu nimam oblasti: Ex infernis nulla redemptio." (Iz pekla ni rešitve).

Strogo uradno.

"Oprostite, gospod ravnatelj; pri nas smo dobili otroka in bi vas prosil, da bi smel domov."

"Za danes naj bo! Povejte pa svoji soprogi, da si naj kot uradnikova žena izbere za kaj takega čas ob počitnicah."

Iz šole.

Učitelj: "Kaj je samec?"

Učenec: "Srečen človek."

Učitelj: "Kdo pravi to?"

Učenec: "Oče."

V brivnici.

Vstopil sem v brivnico, da si pustim ostriči lase. Obesim klobuk in površnik na klin pri vratih in brivec se nasmeje in pravi:

"Tako ste na vrsti. Prosim, sedite. Tukaj so zadnji časopisi s šalami."

Sedem. Same en gospod je bil pred menoj in brivec mu je ravno bril kocike na bradi. Zelo naglo je šlo in zelo mi je ugajalo, da brivec ni mučil svojega gosta z običajnimi vprašanji.

"To je brivec, kot mora biti," sem si mislil. "Ne vprašuje, ako želi imeti izmito glavo, ako naj rabi navadno vodo ali briljantino; ne vpraša ga, ako želi imeti ameriško masiranje. Izyrsten brivec! Tu-sem bom še večkrat prišel."

Gospod je bil obrit. Natakne si ovratnik, zaveže si kravato pred zrcalom, obleče površnik in odide.

"Vidite, Gustavson in jaz se vedno brijeva eden drugega, predno pridejo naši gostje," prične brivec.

In nato je prišlo, kot pride navadno. Šamponiral me je in masiral, kupil sem lasno toniko in kozmetiko, namazal me je po glavi z vsemi mazili in izgledal sem stršansko lepo. In vse je veljalo samo \$1.50.

Bismarek.

Knez Bismarek je pri nekem diplomatskem banketu sedel poleg soproge ruskega poslanika, ki si je kar najbolj prizadevala, da bi mu ugajala in ga pridobila. Najprej ga je imenovala "ekseleenca", nato "gospod knez" in slednjič mu reče z vso ljubeznivostjo — "moj dragi Bismarek." Nato se ji Bismarek prikloni in hladno reče: — "Moje prvo ime je Oto, milostljiva."

Mož za pečjo.

V Lukačevi gostilni je bil na steni pri vratih naslikan mož s klobukom v roki in s tem-le podpisom:

"Bog sam te poživi, moj gost ljubeznivi! Glej tam za pečjo te čaka nekdo!"

Kogar je pekla radovednost, da je šel gledat za peč, kdo ga čaka, je tam zagledal naslikanega moža, ki se je od samega smeha držal za trebuh. Pod njim pa je bilo zapisano:

"Možicelj tam na steni pošilja vse nore e k meni!"

Tudi vzrok.

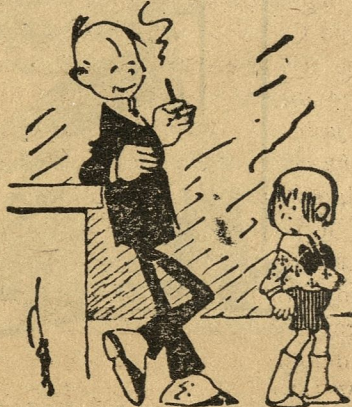
Dva prijatelja sedita v gledališču in eden prične z vso silo ploskati, dasi ni bilo nič posebnega. — Začuden ga drugi pogleda in reče: "Ali ti tako ugaja ta pusti prizor?"

"Ne."

"Zakaj pa potem ploskaš?"

"Da ne bom zaspal."

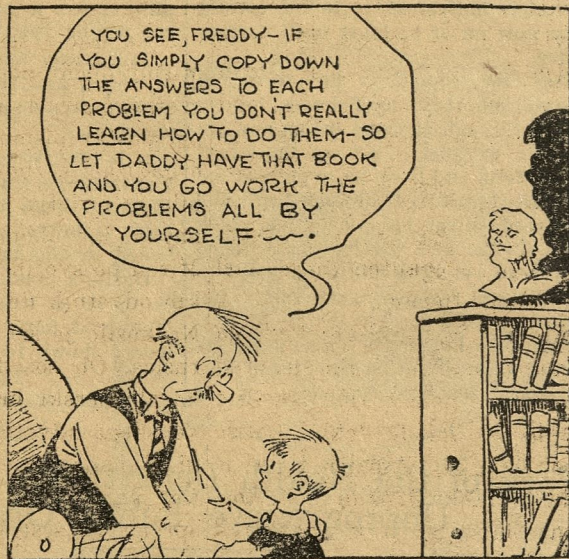
Oče in sin.

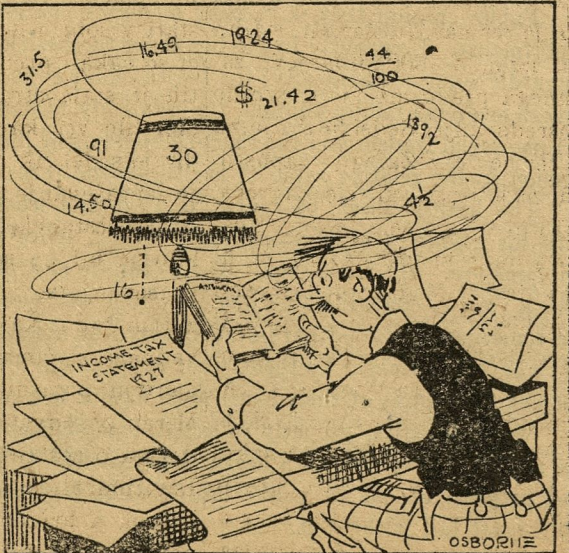
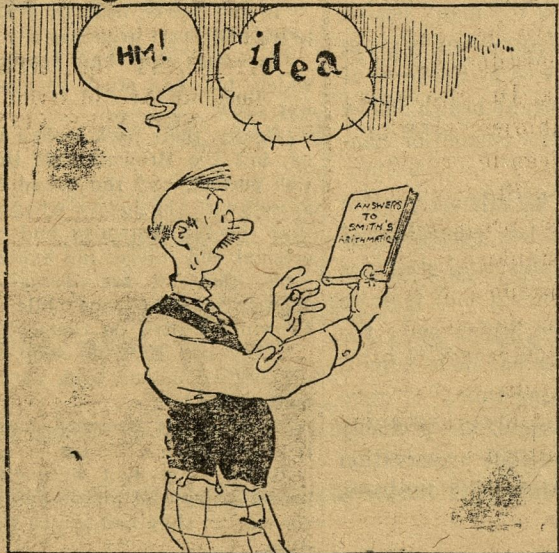
"Ali moraš vedno imeti zadnjo besedo, smrkavec?"

"Ne; kako pa naj vem, da nimaš ničesar več povedati?"

THE FEATHERHEADS

Not Enough Answers at That

Vesti iz starega kraja

Trgovina z dekleti v Ljubljani.

Pogosto smo brali v časopisih iz južnih krajev države, zlasti iz Bosne, da so zaprli to ali ono osebo radi najbolj umazane trgovine ká si jo je mogoče misliti, namreč z dekleti. Ta slučaj se je ponovil sedaj tudi v Ljubljani.

Že delj časa se je opazalo v Ljubljani, da izginjajo neznankam mlada dekleta. Ljubljanska policija je prejemale mnogo ovadb o izginjanju deklet in slučaj je nanesel, da ji je padel v roke eden takih propalih eksistenc, ki mu ni dišalo nobeno pošteno delo, temveč se je raje bavil s sramotno trgovino z dekleti.

Več načinov je, s katerimi posredujejo posredovalnice za prodajanje deklet. V Belgradu, Sarajevu itd., obstojajo cele agencije, ki s pomočjo inseratov v časopisju vabijo dekleta na jug, ponujajo jim izvrstne službe, dasi je znano, da morajo na jugu služiti in hišne delati za sramotno nizko plačo kot črna živina. Po navadi pa tem dekletom te posredovalnice ne preskrbe poštenih služb, nego jim svetujejo, naj vstopijo v javne hiše. In dekleta v obupu in na cesti, brez kruha in zaslužka dolgo časa oklevajo, nazadnje pa jih je mnogo, ki store ta čupni in usodepolni korak ter se uslužijo sramoti. Nekateri brezvestni trgovci pa naravnost s silo prisilijo dekleta, da vstopijo v bordel.

V Ljubljani sta imela dva taka muslimanska trgovca iz Novske najetega podagenta Ludovika Slaparja, rejnega leta 1900 v Tržiču in stanujočega v Ljubljani na Zaloški cesti. Ta po poklicu delavec, se je izdajal za slikarja - umetnika, v resnici pa je spretno nastavljal mreže žrtvam, ki jih je spravljal pod pretvezo dobrih služb v Bosno. Nastopal ni pod svojim pravim imenom, temveč se je predstavljal kot Lud. Haertler, Kvas, Marinko itd. Čeprav ni nikjer ničesar zaslužil, je bil vendarle vedno eleganten in je imel vedno mnogo denarja.

Dekleta je v Ljubljani lovil na vse mogoče načine. Tako je pred tedni čital v nekem ljubljanskem listu, da išče mlado dekle boljšo službo. To je bila Amalija S., ki je služila pri neki družini pod Rožnikom. Slapar se ji je predstavil kot Ludovik Haertler ter ji obljubil izvrstno službo v Novski v Bosni s 1500 dinarjev mesečne plače. Dekle je res nasedlo ter mu v Ljubljani izročilo 1000 dinarjev za htevanega predujma na nagrado za posredovanje. Sedel je z njo na vlak ter jo že v Zalogu zapustil. Dekle se je pripeljalo do Zagreba, nekaj dni tavallo sem in tja in čakalo na dozdevnega Haertlerja, ki je res dospel, toda zopet izrazil od nje 500 dinarjev ter odpravil dekle v Šanac v Bosni. Tu sta muslimanska trgovca zaklenila Amalijo v hotelsko sobo ter jo skrbno nadzorovala. Hotela sta nekaj časa počakati, da jo čim dražje predasta. Le naklonjenosti neke osebe v hotelu se ima Amalija zahvaliti, da je mogla oddati na po-

što pisma, naslovljena na policijsko ravnateljstvo. Na podlagi došle ovadbe je policija osvobodila Amalijo iz njenega jetništva ter aretirala Slaparja alias Haertlerja v Ljubljani. Dne 21. februarja je bil Slapar obsojen pred sodiščem po paragrafu 96 radi goljufije. Policija pa je dalje preiskovala zadevo in je odkrila, da se je Slapar že dlje časa bavil s trgovino z dekleti. Po ostrem zasliševanju je priznal, da je poleg Amalije spravil še štiri dekleta v Bosno, katerim pa ne ve imena.

Policija ima v evidenci preko 40 mladenk, ki so izginile na skrivnosten način iz Ljubljane. Sedaj bo dognala preiskava, koliko teh nesrečnih žrtev ima na vesti Slaparja.

Naša dekleta bo pa ta afero opozorila na previdnost.

Naša Kalvarija na Primorskem

Kako daleč sežejo mreže, nastavljene slovenskim društvom, nam kažejo zadnji dogodki v Mirnu. Slovensko društvo v Gorici je poslalo prosvet. društvu v Mirnu vabilo na prijateljski sestanek. Poštar v Mirnu je prestregel pismo, ga odprl in ga izročil fašistom. Sledila je stroga preiskava pri društvu in posebno pri predsedniku. Iz Gorice je prišel sam karabinjerski poročnik. Predsednika je med drugim vprašal, koliko vojne odškodnine je prejel. Ta mu je povedal, da mu je vojna uničila vse, odškodnine pa je prejel le 36.000 lir. Poročnik se je razljutil: "Vi, ki ste prejeli od italijanske države 36.000 lir, sedaj s protidržavno propagando izpodkopavate tla tej državi!" Predsednik ni mogel verjeti lastnim ušesom.

Pred dnevi se je imel vršiti v Mirnu občni zbor drugega prosvetnega društva, in zopet je odprl poštar pismo, ki se je tikalo organizacije zborovanja. Isti dan, bila je nedelja, za katerega je bil napovedan občni zbor, je prišel v Miren po svojih stanovskih opravkih odvetnik dr. Brajša iz Gorice. Na kosilo je šel v gostilno g. Marušiča. Ob sosednji mizi je sedel karabinjerski brigadir, ki je slovenskega odvetnika meril po strani. Nenadoma je vstal in odšel. Čez par minut vstopi brigadir v spremstvu šestih karabinjerjev in da ukaz, da se mora gostilna takoj izprazniti. Kmetje niso utegnili niti plačati. Dr. Brajša je moral ostati v sobi, njegova žena in otroci so čakali pred gostilno. Na vratih je stala straža. Dr. Brajšo je obkolilo več karabinjerjev, brigadir je sedel tik njega in pričelo se je izpraševanje: — Ste li vi imeli danes sestanek s predavanjem; kdo je bil na sestanku? itd." Izpraševanje se je vršilo v tako robotnem tonu, kakor da gre za navadnega zločinca. Odvetnik je brigadirju pojasnil, da je prišel v Miren po odvetniških opravkih in da mu o sestanku ni nič znanega. Legitimirati se je hotel s potnim listom, a brigadir ni priznal potnemu listu legitimacijske veljave, češ, da je zastarel. Končno je od-

vetnika izpustil. Par dni pozneje je g. Marušič prejel od goriške prefektore odlok, da mora gostilno za dva meseca kazensko zapreti, "ker se v njej zbirajo prevratni elementi."

Visoko odlikovanje skladatelja p.

Težke posledice fantovskega pretepa.

Gostilna "Pri Hrvatu" v fari sv. Eme je bila te dni neko nedeljo pozorišče krvavega in žalostnega dogodka. Pri pijači so se fantje med seboj sporekli. Prišlo je do pretepa, ki se je izpremenil v pravi pokolj. V rokah fantov so se zablistali noži in ha bojišču je obležal en mrtev, zaboden v sree, trije pa težko ranjeni, da so jih še komaj žive prepeljali v celjsko bolnico. Žalostne so posledice pijančevanja.

Zlobna roka.

Dozdeva se, da je občino Izakovci pri Beltincih v Prekmurju zadela usoda nesrečnih vaš Gorinjske, v katerih je teden za tednom razsvetljeval temne noči rdeč. — Strah vzbujajoč plamen in je budil speče žalosten plat zvona. — Kar drug za drugim se vrstijo požari. Kako so nastali, kdo je bil krivec? Najprej je gorelo pri Štefanu Žižek, potem pri Kotrovih in nato pri Francu Poredoš. Vsi znaki kažejo, da gre za hotene požige in o kakih le slučajnih nesrečah skoraj govora ni. Najbolj značilno pri celi stvari je, da so si ti trije požari sledili natanko v presledku treh tednov in sicer je začelo goriti vedno v nedeljo ponoči okrog 11. ure, torej v času, ko ljudje spijo prvi globoki san. Razumljivo je, da se je prebivalstva lotil nemir. Saj nikdo ni varen in lahko vsak trenotek pričakuje, da bo tu-

di njegova hiša gorela. Strah je tem večji, ker ljudstvo ne ve, s kom ima opravka in odkod pride nesreča. Noči so polne trepeta in mnogi sploh zaspati ne upajo, ampak čuvajo svojo domačijo. Želeti je, da se zadeva kmalu razjasni in da pride krivec do zaslužene kazni. Kdorkoli je, toliko se lahko reče, da mora biti prava zver. —

"Naš Dom" mora v vsak slovenski dom v Ameriki!

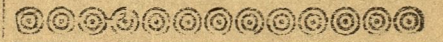

Tel.: Orchard 2432

Mesar

JOHN MELCHNER

priporoča svoje vedno sveže in suho meso ter klobase
16 - 1st Ave. New York, N. Y.

CUNARD V JUGOSLAVIJO

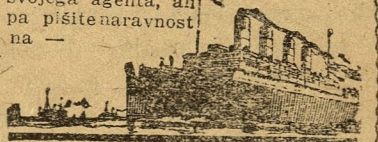
preko Cherbourga - Francija
Potujte s Cunardovimi ekspresnimi parniki:

**AQUITANIA
BERENGARIA
MAURETANIA**

Odplutje iz New Yorka vsako sredo.

Manj kot 6 dni na morju — do Jugoslavije osem in pol dne. Izvrstne kabine III. razreda za dva, štiri ali šest potnikov. Nenadkriljiva čistoba. Obilna in izborna hrana.

Za nadaljna navodila vprašajte svojega agenta, ali pa pišite naravnost na —

CUNARD LINE
25 Broadway New York

Uspešno zdravljenje kroničnih bolezni pri moških in ženskah z modernimi metodami

POKAŽEM HITRE UČINKE pri vseh oblikah krvnih, kožnih in nervoznih boleznih, pri vnetju kože, kroničnih izpuščajih, razširjenih žlezah, pri živčnih in splošnih oslabeledostih, pri ledicah, odvajanju vode, revmatizmu, pri žledčnih in črevesnih boleznih. Ne glede na to, kakšna je vaša bolezen, ali kako dolgo vas že muči, **JAZ VAM MOREM POMAGATI.**

MOJE CENE SO ZMERNE

in pri vsakem obisku vključeno moje osebno zdravljenje.
X-Zarki, Preiskava krvi, Wassermannov sistem in Analiza urina. Natančno določevanje bolezni in zdravljenje. Vbrizganje serumov 606 in 914.

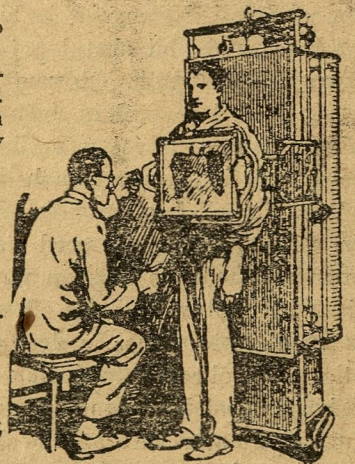
NASVETI IN PREISKAVA ZASTONJ

DR. ZINS

špecialist, vstanovlj. pred 28 leti.

110 EAST 16th STREET,
(med 4th Ave. in Irving Place)
NEW YORK CITY

Vsak dan od 9 dop. do 8 zvečer;
v nedeljo od 9 dop. do 4 pop.

WAXGISER'S

Reliable Paint Store

WALLPAPER & PAINTS

2342 Myrtle Ave. Bklyn. N.Y. - 3616 Evergreen

PROSPER M. ...

KARMEN

Poslovenil Vladimir Levstik.

I.

Od nekdanj sem dolžil zemljepisce, da ne vedo, kaj trdijo, ko polagajo pozorišče bitke pri Mundi v deželo Punskih Bastulcev, blizu današnje Monde, kaki dve milj na sever od Marbelje. Po svojih lastnih domnevah, opirajočih se na besedilo neimenovanega pisca — "Hispanke vojne", in nekaterih podatkih, ki sem jih bil nabral v izvrstni knjižnici vojvode Ossunškega, sem sodil, da bi bilo treba iskati znamenitega kraja, kjer je igral Cezar poslednjikrat "bot ali dvakrat" zoper branitelje ljudovlade, nekje okrog Montilje. Ko sem bival v začetku jeseni l. 1830 v Andaluziji, sem se spustil na daljši izlet, da bi razbistril dvome, ki so me še motili.

V Kordovi sem bil najel vodnika in dvoje konj ter se odpravil na pot; Cezarjevi "Commentarii" ter nekaj srajc so bili vsa moja prtljaga. In tako sem hodil lepega dne po višjem delu Kačenske planote, ves upehan od napora in polurtev od žeje; solnce je svinčeno pripekalo name. Že sem drage volje prepuščal Cezarja in Pompejevega sina vragu, kar zapazim dokaj v stran ob poti zeleno tratice, po kateri je rastle tudi nekaj bičja in trstičja. To mi je pričalo, da ni daleč izvirek. In res, ko sem krenil bliže, sem videl, da je dozdevna trata pravzaprav močvirje in se vanj izgublja potoček, ki je očitno uhajal iz ozke soteske med dvema visokima izrastkoma Kozjega pogorja. Sodil sem, da najdem tam zgoraj bolj svežo vodo, manj pijavk in žab in morda celo trohico sence v skalnem zatišju. Ob vhodu v sotesko mi je konj zarezgetal in drugi konj, ki ga odondot še nisem videl, mu je odgovoril neutegema. Ko sem prejahal jedva sto korakov, se je soteska zdajci razširila ter mi pokazala nekakšen prirodni cirk, ves zasenčen po visokih pragovih, ki so ga obdajali. Nemogoče je bilo najti kraj, ki bi bil obetal potniku prijetnejši oddih. Ob znožju navpičnih skal je vrel in žuborel studenec ter se izlival v majhno kotanjo, postlano s snežnobelim prodrom. Pet ali šest krasnih hrastov, vedno zaslonenih pred vetrom in zalivanih po bistrem viru, se je dvigalo ob vodi ter jo odevalo s svojo gosto senco; in drobna, svetla trava okrog kotanje je nudila boljše posteljo, nego si je mogel upati v kateribodi gostilni deset milj naokoli.

Toda nisem si smel lastiti časti, da bi bil prvi odkril ta lepi kraj. Drug mož je že počival tu in je gotovo spal ob mojem prihodu. Rezgetanje ga je zbudilo; vstal je in stopil k svojemu konju, ki se je okoriščal z gospodarjevim spanjem in se mastil po travnati okolici. Mlad korenjak je bil, srednje rasti, a krepke podobe ter mrklega in ponosnega očesa. Njegova polt je bi-

la nemara lepa, toda solnce jo je bilo opalilo tako, da se je zadržala temnejša od las. Z eno roko je prijel konja za uzdo, z drugo pa je držal medeno trombačo (kratka puška s trombasto razširjeni mustjem). Priznam, da sta me trombača in plašni videz njenega nosilca na prvi mah nekoliko iznenadila; toda o razbojnikih sem bil slišal že nekoliko, ne da bi bil srečal enega, da nisem več veroval vanje. Z druge strani sem pomnil veliko vrlih kmetovalcev, ki so hodili na semnje oboroženi do zob, in se nisem čutil upravičenega dvomiti o neznančevem poštenju zgolj zaradi strelnega orožja v njegovi roki. In tudi sem rekel sam pri sebi, čemu naj mu bodo moje srajce in moji "Commentarii" v elzevirskem izdanju? Zato sem pokimal možu s trombačo prav po domače ter vprašal smehljaje, ali sem ga mami zmotil v spanju. Namesto, da bi odgovoril, me je premeril od nog do glave; nato, kakor bi bil zadovoljen z ogledom, je enako pozorno ustavil oko na vodniku, ki je prihajal za menoj. Videl sem, kako je spremljevalec prebledel ter obstal z očitnim izrazem groze. — Nič prida srečanje! — sem pomislil. Toda brž se je oglasila previdnost, veče mi, naj ne pokažem nikake vznemirjenosti. Skočil sem s konja ter ukazal vodniku, naj razbrzda živali; nato sem pokleknil k studencu, namočil vanj glavo in roke ter se napil, ležeč na trebuhu kakor nekdanj slabi vodniki Gedeonovi.

Pri tem pa sem opazoval oba, — vodnika in neznanca. Prvi se je bližal kaj nerad; drugi pa se je zdel, da nima hudobnih namenov zoper naju dva, zakaj izpustil je bil konja, in trombača, ki jo je držal prej vodoravno, je bila zdaj po-bešana k tlom.

Ni se mi zdelo priporočljivo, da bi vračal njegovo brezbriznost do moje osebe z zamero. Legel sem v travo in neprisiljeno vprašal moža s trombačo, ali ima mogoče kresilo. Hkrati sem izvlekel smotkovnik. Neznanec je — še vedno molče — pobrskal po žepu, dobil kresilo ter mi naglo ukresal ogenj. Odljudnost ga je vidno minevala, zakaj sedel mi je nasproti, dasi ni odložil orožja niti zdaj. Ko sem prižgal svojo smotko, sem izbral med ostalimi najboljšo in ga vprašal, ali puši.

— Da, gospod, — je odgovoril. To so bile prve besede, ki jih je dal iz ust. Opazil sem, da ne izgovarja črke "s" po andaluško, zato sem sklenil, da mora biti popotnik kakor jaz, le da se ne ukvarja tolikanj s starinšlovjem.

— Tale vam bo dokaj povšeči, — sem dejal ter mu penudil pravo havansko regalijo.

Lahno mi je pokimal, prižgal je svojo smotko ob moji, zahvalil se z novim naklonom glave in jel pušiti, kar ga je navdalo po vsem videzu z nenavadno slastjo.

— Ah, je vzkliknil, izpuščaje prvi dim počasi skozi usta in nosnice, — kako dolgo že nisem pušil!

Na Španskem ustanovi ponudena in sprejeta smodka gostoljubne odnošaje, podobno kakor na Izotoku delitev kruha in soli. Moj možak se je pokazal zgovornejšega, nego sem upal izprva. No, zdelo se je, da mu okolica ni posebno znana, čeprav je rekel, da živi v montiljskem kraju. Niti ni vedel imena ljubke dolinice, kjer sva počivala, niti ni mogel povedati, kako je ime vasem naokrog; in ko sem ga vprašal nazadnje, ali ni videl kje v obližju porušenega zidovja, široke opeke z zavihanim robom ali klesanega kamenja, je moral priznati, da ni nikoli pazil na take stvari. Narobe pa se je izkazal veščaka pri konjih. Mojega je kritikoval, kar ni bilo težavno, potem mi je naštel rodovnik svojega lastnega, ki je bil iz sloveče kobilarne v Kordovi: zlahtna žival, zares, in po gospodarjevem zatrdilu tako vztrajna v naporih, da je nekoč predirjala v enem dnevu trideset milj, deloma v naglem drneu, deloma v skoku. Tu pa je neznanec zdajci obmolnil sredi stavka, — prav kakor bi se bil z nevoljo zasačil, da je povedal preveč. — Hudo se mi je namreč mudilo v Kordovo, — je povzel nekam v zadregi. — Priporočiti sem se moral sodnikom zaradi neke pravde. . . Tako govoreč je gledal mojega vodnika Antonija, ki je pobešal oči.

Senea in studenec sa me razigrala tako, da sem se spomnil tistih režnjev izvrstne gnjati, ki so jih bili moji prijatelji v Montilji vteknili zame v vodnikovo bisago. — Velel sem jih prinesiti in sem povabil tujca, naj se udeleži improvizirane. Ako je bil že kaj tako stradan, je bil jedi tem bolj; po vsej verjetnosti se je postil gotovo osemindeset ur. Goltal je kakor lačen volk. Pomislil sem, da me je očitno poslala usoda siromašku v rešitev. — Moj vodnik je med tem le malo jedel in pil še manj. Govoril ni spleh ničesar, čeprav sem ga bil spoznal že v začetku najinega potovanja, da je klepetun brez primere. Zdelo se je, da ga prisotnost najinega gosta moti; medsebojna zaupnost je stala med njima kakor zid, in vendar si nisem vedel zanesljivo pojasniti, kaj jo povzroča.

Izginile so bile zadnje drobtinice kruha in gnjati in popušili smo bili vsak še smotko; ukazal sem vodniku, naj nama obrzda konja, in baš sem se hotel posloviti od svojega novega prijatelja, ko me je vprašal, kje mislim prenočiti.

Pređen sem se utegnil zmeniti za vodnikov odkimavanje, sem odgovoril, da se ustavim v krčmi "Pri vranu."

— Slabo prenočišče za človeka vaše vrste, gospod. . . Tudi jaz pojdem tja, in ako mi dovolite, da vas spremim, lahko jašemo skupaj.

— Drage volje, — sem dejal ter zajezdil konja.

Vodnik, ki mi je držal stremen, za vodnikovo odkimavanje, sem z rameni, kakor bi mu hotel zatrditi, da sem povsem brez skrbi; tako smo se odpravili.

Antonijeva skrivnosta znamenja, njegova vznemirjenost in to in

ono, kar je bilo ušlo neznanecu, zlasti pa tistih trideset predirjanih milj in malo verjetni razlog, ki ga je navedel zanje — vse to je bilo že ustalilo moje mnenje o sopotniku. Nič več nisem dvomil, da imam posla s tihotapcem, ako ne celo z razbojnikom; a kaj za to? — Poznal sem dobro španski običaj in vedel dokaj zanesljivo, da se mi ni treba bati ničesar od človeka, ki je pušil in jedel z menoj. Njegova gola navzočnost je pomenila zame gotovo varstvo pred vsakim nezdravim srečanjem. Šicer pa sem bil zadovoljen, da imam priliko spoznati, kaj in kakšen je razbojnik. Takšnih ljudi ne vidiš vsak dan in bližina nevarnega bitja ni brez mikavnosti, posebno, ako čutiš, da si ga ukrotil in udomačil.

Upal sem pripraviti neznanca polagoma do tega, da bi se mi odkril in vzlic vodnikovemu mežikanju sem napeljal besedo na cestne roparje. Razume se, da sem govoril o njih s spoštovanjem. Tiste čase je deloval v Andaluziji znamenit razbojnik po imenu Jose - Maria, čigar slavni čini so šli od ust do ust. — Pa ne da bi jahal z Josejem - Marijo? — sem ugibal sam pri sebi. — Pripovedoval sem mu zgodbe, kar sem jih vedel o tem junaku — bile so itak vse v njegovo hvalo — ter izrazil nazadnje odkrito svoje občudovanje do njegove hrabrosti in do njegovega velikodušja.

— Jose - Maria je navaden malopridnež, — je mrzlo rekel tujec.

— Ali se sodi prav ali govori tako le iz prevelike skromnosti? — sem se vprašal v mislih, zakaj po dolgem opazovanju tega sopotnika se mi je nazadnje res zazdelo, da utegne biti Jose - Maria, čigar tiralice sem videl nabito na vratih marsikaterega andaluškega mesta. — Da, on je. . . lasje plavi, oči sinje, usta velika, zobje lepi, roke majhne; fina srajca, baršunast telovnik s srebrnimi gumbi, golenice od belega usnja, rdečkast konj. Nič več ni dvoma! Toda spoštujmo njegov inkognito!

Dospeli smo do krčme. Bila je takšna, kakor mi jo je slikal, to je izmed najzanimarnejših, kar sem jih kdaj naletel. Ena sama velika izba je služila za kuhinjo, obednico in spalnico, vse hkrati. Kurili so na ploščatem kamnu sredi izbe in dim je uhajal skozi luknjo, ki je bila napravljena v strehi; še točneje bi rekli, da se je zbiral v gostem oblaku, nekaj čevljev nad zemljo. Ob steni si videl razgrnjenih po tleh pet ali šest starih odev potnike. Dvajset korakov od hiše, ali bolje od edine izbe, ki sem jo pravkar opisal, je stala nekakšna lopa, ki je nadomeščala hlév. V tem ljubkem bivališču ni bilo — vsaj tistikrat ne — žive duše razen stare ženščine in desetletnega ali dvanajstletnega dekletca; obedve sta bili sajaste polti in oblečeni v strahovite cunje. — Evo, — sem si dejal, — evo ti vsega, kar je ostalo od prebivalstva starodavne Betske Munde! O, Cezar, o Sekst Pompej! To bi strmela, ako bi se vrnila na svet!

(Dalje na 15. strani)

KARMEN

(Nadaljevanje s 14. strani)

Ko je starka zagledala mejeva tovariša, ji je ušel presenečen vzklik:

— Ah, — je viknila, — senjor don Jose!

Don Jose je zgrbančil obrvi ter vzdignil roko v oblastni kretnji, ki je takoj zaprla starki usta. — Jaz sem se obrnil k vodniku ter mu dal skrivaj znamenje, da ne potrebujem nikakih opozoril o možu, s katerim sem namenjen prenočiti. Večerja je bila boljša, nego sem se nadejal. Na majhni, jedva čevljev visoki mizici so nam podali starega petelina, kuhanega z rižem in obilico nageljnovoga popra, nato poper v olju in končno nekako poprovo solato. Ta tri krepko začinjena jedila je bilo treba pogosto zamočiti iz meška, v katerem se je našlo prelestno montiljsko vince. Po jedi sem zagledal mandolino, ki je visela na zidu; v Španiji najdeš mandolino povsod. Vprašal sem dekletce, ki nama je streгло, ali zna igrati nanjo.

— Ne, — je odgovorila; — toda don Jose igra tako dobro.

— Bodite tako ljubeznivi, — sem se obrnil k njemu, — in zapojte mi kaj; strastno sem vnet za vašo naredno glasbo.

— N emoremo se upirati prijaznemu gospodu, ki me gosti s tako izvrstnimi smotkami, — je vzkliknil don Jose z dobrovoljnim obrazom.

Velet si je dati mandolino in je zapel, spremljaje se sam. Glas mu je bil sirov, a vendar prijeten, naprev ožogen in čuden; besede nisem razumel nobene.

— Ake se ne motim, — sem mu dejal, — je pesem, ki ste jo zapeli tuja, ne španska. Podobna je zorkom, ki sem jih slišal v provincijah, in besedilo mora biti baško.

— Da, — je odgovoril don Jose z mrkljim obrazom.

Položil je mandolino na tla, prekrižal roke in se zazrl z izrazom čudne otožnosti v ugašajoči ogenj. Leščerba na mizi mu je svetila v plemeniti in vendar divji obraz, ki me je spominjal Miltonovega Satana. Kakor on, je premišljal tudi moj tovariš nemara o bivališču, ki ga je moral ostaviti, in o izgnanstvu, ki si ga je nakopal za svoj greh. Poizkusil sem oživiti razgovor, toda ni se mi posrečilo, tako zelo je bil zatopljen v svoje žalostne misli. Starka je ležala v kotu izbe, skrita za luknjasto odejo, ki je visela preko napete vrvice. Tudi dekletce ji je bil sledilo v to zatišje za lepi spol. Moj vodnik je tistikrat vstal in me povabil s seboj v hlev; toda don Jose se je zdrznil pri tej besedi kakor bi ga vrglo iz spanja, in ga osorno vprašal, kam gre.

— V hlev, — je odgovoril vodnik.

— Čemu? Konji so že dobili kladjo, Spi tukaj, gospod ti dovoli.

— Bójim se, da ne bi bil gospodov konj bolan in rad bi, da bi ga gospod pogledal. Morda on ve, kaj treba storiti z njim.

Videlo se je, da hoče Antonio govoriti z menoj na samem; toda jaz nisem maral zbuditi v donu Joseju sumnje, zakaj v najinem se-

danjem položaju se mi je zdelo še najbolj umestno, kazati mu popolno zaupanje. Rekel sem torej Antoniju, da se prav nič ne razumem na konje in da se mi hoče spati. Don Jose je šel z njim v hlev; kmalu se je vrnil sam. Dejal je, da ni konju nič, le mojemu vodniku se zdi žival neznanško dragocena; drgne jo s svojim telovnikom, da bi se spotila in misli ostati pri tem mikavnem opravilu vso noč. Jaz sem se bil zleknil med tem po odejah za mezge, zavivši se skrbno v svoj plašč, da s njih ne bi doteknil. Don Jose me je poprosil oprostčenja, da se mi drzne pridružiti, in legel pred vrata; prej pa je premenil kapice pri svoji trombači, ter jo skrbno vteknul pod bisago, ki mu je nadomeščala zglavje. Pet minut potem, ko sva voščila drug drugemu lahko noč, sva obadva trdno spala.

Menil sem, da sem dovolj utrujen in da bom mogel spati tudi v takem prenočišču; toda čez pičlo uro me je zbudil prav neprijeten srbež iz prvega sna. Kakor hitro sem se zavedel, odkod izvira, sem vstal, rekoč si, da je bolje prebiti ostalo noč pod milim nebom, nego pod to negostoljubno streho. Po prstih sem se splazil do vrat, prestopil ležišče dona Joseja, ki je spal spanje pravičnega, in srečno prišel iz hiše, ne da bi ga zbudil. Pred vrati je bila široka lesena klop; legel sem nanjo ter si postlal kakor sem vedel in znal, da bi čakal jutra. Že sem hotel drugič zatkniti oči, kar se mi zazdi, da vidim dve senci, človeško in konjsko ki se pomičeta mimo mene brez glasu. Sedel sem po koncu, meneč, da razločim Antonija. Čudno se mi je zdelo, čemu ostavlja hlev ob tej uri; zato sem se vzdignil in mu krenil naproti. Zagledal me je ter obstal.

— Kje je oni? — je vprašal Antonio tihe.

— V krčmi, spi. Njega ni strah tenic. A vi, kam peljete konja?

Tedaj sem opazil, da je Antonio skrbno ovil kopita svoje živali s kosi raztrgane odeje, tako da sta mogla brez hrupa ostaviti hlev.

— Govorite tiše, — mi je rekel Antonio, — za božjo voljo! Ali vas ne veste, kdo je ta človek? Jose Navarro, najslavnejši razbojnik na Andaluškem. Ves dan sem vam namigaval, pa me niste hoteli razumeti.

— Naj bo razbojnik ali ne, kaj me briga; naju dveh ni oropal in stavim, da tudi nima namena.

— Magari; a dvesto zlatnikov je obljubljenih tistemu, kdor ga evadi. Poldrugo uro odtod vem za lancirsko stražnico. Preden se zdani, jih privedem semkaj. Vzel bi bil njegovega konja, pa je tako hudoben, da ne pusti k sebi nikogar razen Navarra samega.

— Vrag naj vas vzame! — sem mu dejal. — Kaj vam je storil revč hudega, da ga hočete ovaditi? In zraven še niti ne veste z gotovostjo, ali je res razbojnik, kakor pravijo.

— Z vse gotovostjo; prejle je prišel za mano v hlev in mi je rekel: — Zdi se, da me poznaš; ako poveš dobremu gospodu, kdo sem — ti poženem kroglo v glavo. — Ostanite, gospod, le ostanite pri njem; vam se ni bati ničesar. Do-

kler bo vedel, da ste z njim, ne bo slutil nevarnosti.

Tako govorec sva se bila že toliko oddaljila od krčme, da ni mogel nihče več slišati podkev. — Kakor bi trenil, je odvil Antonio eunje, s katerimi je bil omotal konju kopita; baš je hotel zasesti žival. Izkušal sem ga zadržati s prošnjami in grožnjami.

— Revež sem, gospod, — mi je odgovoril; — dvesto zlatnikov ni karsibodi, zlasti še, ko velja rešiti deželo takšne golazni. Toda pazite: ako se Navarro zbudi in pograbi svojo trombačo, gorje vam! Jaz sem zdaj že predaleč, da bi se skesal, vi pa ukrenite, kakor veste in znate.

Grdoba se je bil zavihnil na konja; udaril je žival z ostrogami in kmalu mi ga je skrila tema.

Zelo sem bil ogorčen nad vodnikom in nemalo me je skrbelo, kaj bo. Po kratkem premišljanju sem se odločil ter krenil v krčmo. Don Jose je spal še vedno; gotovo je počival po naporih in bdenju mnogih pustolovnih dni. Krepko sem ga moral stresti, da sem ga zbudil. Nikoli ne pozabim njegovega divjega pogleda in kretnje, s katero je segel po trombačo, ki sem jo bil položil iz opreznosti nekaj vstran od njegovega ležišča.

— Gospod, — sem ga nagegovril, — oprostite, da vas budim; toda moram vam zadati nerodno vprašanje. Ali bi vas veselilo zagledati pred seboj pol dueata lancirjev?

Planil je na noge.

— Kdo vam je rekel to? — je vprašal s strahotnim glasom.

— Kaj de, odkod pride svet; da je le dober.

— Vaš vodnik me je izdal, a to mi bo plačal! Kje je zdaj?

— Ne vem. . . V hlevu, mislim.

— Kdo vam je rekel? Starka gotovo ne. . .

— Nekdo, ki ga ne poznam. . . Brez mnogih besedi; ali imate kak vzrok, da ne bi hoteli čakati vojnikov, da ali ne? Ako ga imate, ne gubite časa; ako ne, vam voščim lahko noč in prosim oprostčenja, ker sem vam kratil spanje.

— Ah, vaš vodnik, vaš vodnik! Že v prvem trenutku se mi je zdel sumljiv. . . toda njegova sodba je zapečatená! . . . Zdravi, gospod! Bog vam povrni uslugo, ki ste mi jo storili. Vzlic vsemu nisem tako čisto podel, kakor si mislite. . . da, da! Še vedno je v meni kaj, kar bi se smililo poštenjaku. . . Zbogom, gospod. . . Žal mi je, da vam ne morem izkazati svoje hvaležnosti.

— Don Jose, zaradi usluge, ki sem jo vam storil, mi obljubite, da ne boste sumičili nikogar in ne boste mislili na osveto. Nate, vzemite si smotk na pot. . . Srečno!

To rekši, sem mu pemolil roko. Stisnil mi jo je brez odgovora, pograbil trombačo in bisago ter rekel starki nekaj besedi v latovščini, ki je nisem razumel; nato je stekel v hlev. Še trenotek, in slišal sem ga dirjati po polju.

(Dalje prihodnjic.)

“Naš Dom” mora v vsak slovenski dom v Ameriki! Agitirajte zanj!

DOPISI

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Poslopja, kjer se poučuje, so zopet ločena od drugih poslopij. — Imajo kuhinjo in jedilno sobo; potem sobe, kjer so v času, ko ni pouka, spalne sobe posebej, prav kot bolnišnico, vedno fantje sami zase, deklice zopet zase. Vse je zelo sanitarno in moderno urejeno. Ne vem pa, ali zahajajo indijanski otroci prostovoljno v šolo, ali so primorani. Vem le toliko, da mora vsaka moška oseba plačati gotov davek za indijanske šole. Žal, da je Indijanec, pa naj je še tako naobražen, ločen od belega plemena. Tako mi je pravil nek Indijanec, ki je bil izučen mehanik da ne more nikjer dobiti dela. Rekel je, da je prav vseeno, da li Indijanec kaj zna ali ne, kajti zapostavljajo ga vsepovsod. Edino, kjer more dobiti delo, je na železniški progi, kjer plačajo \$1.50 na dan. Odračunajmo polovico za hrano, ostane torej 75c, katere pa mora izdati za obleko in čevlje. — Zato merajo Indijanci gledati, da ukradejo, kjer morejo. Saj tega jim niti ni zameriti, kajti naučili so se od nas. Razlika je le ta, da mi smo jim vzeli vse, ne da bi koga vprašali, oni pa vzamejo samo toliko, kolikor potrebujejo, da si pokrijejo svejo nagoto ali pa privežejo dušo. Omeniti je treba, da so jako nezaupni napram belemu človeku. Nikdar ne bo noben Indijanec povedal belemu človeku kaj važnega. Drugače so pa tihi in mirni. Seveda, to le tedaj, če jih kdo le preveč ne nadleguje; v obratnem slučaju pa je drugače. Brade in brk ne nosijo, tudi brijejo se ne, pač pa, čim zapazijo las na bradi ali kjerkoli na obrazu, ga takoj izpulijo, tako da so vedno gladkih obrazov. Lase nosijo dokaj dolge in s trakom povezane, da jim ne padajo po očeh. Klobukov nimajo radi. Polti so rjave in ne rdeče, kot jih nekateri opisujejo.

Tudi divjačina se tu dobi še vsake vrste; seveda ne po naselbinah pač pa daleč proč v gorah. V dolinah je posebno dosti velikih zajcev; tako sem jih videl nekđaj 27, ne da bi napravil en sam korak; tudi jerebie in divjih kokoši ne manjka. S tem mislim, da sem izčrpal glavno, kar sem videl v tej državi.

Pozdrav Slovincem in Hrvatom, ki so razkropljeni po tej pusti državi. J. H.

PREMEMBA NASLOVA

Cenjenim čitateljem naznanjamo, da smo tiskarno preselili v nove prostore. Pisma in vse drugo naslovite na: **401 Lafayette St., New York, N. Y. — Telefon: — Spring 1623.**

Uredništvo in uprava “NAŠEGA DOMA.”

NAZNANILO

Naznanjamo našim čitateljem, da je naš zastopnik

Mr. John Jakopich
Red Lodge, Montana,

pooblaščen pobirati naročnino za list “Naš Dom” za Red Lodge in okolico in ga našim rojakom toplo priporočamo.

Uprava “Našega Doma”.

STRAŠEN UMOR

V okrajni ječi v Long Island City, v predmestju New Yorka, se nahajata Mrs. Ruth Brown Snyder in Henry Judd Gray, ki sta priznala, da sta skupno umorila Alberta Snyderja, moža Mrs. Snyder v nedeljo zjutraj, 20. marca. Snyder je bil star 45 let in urednik umetniškega magazina Motor Boating, njegova žena pa je stara 32 let, visoka, zelo lepa in prikupljiva ter mati devet-letne hčerke Lorraine. Henry Judd Gray, star 34 let, je bil potevalni zastopnik neke tvrdke in je stanoval s svojo ženo in eno hčerko v East Orange, N. J.

Pred dvema letoma se je Gray seznanil z Mrs. Snyder v neki restavraciji v New Yorku. Pozneje sta se mnogokrat videla in med njima se je razvilo tesno prijateljstvo. Zadnje leto sta se redno vsak teden shajala v New Yorku ter prenočevala v nekem hotelu na zapadni 34. ulici.

Mrs. Snyder se je pri možu izgovarjala, da gre na obisk k svojim prijateljicam in da bo tam prenočila. Gray pa je rekel svoji ženi, da je na trgovskem potovanju. Tako sta živela skozi eno leto. Gray pa je tudi imel ključ od Snyderjeve hiše in je pogosto ponoči prihajal v hišo, kar je bilo tem lažje, ker je bil Snyder na eno uho gluhi in je vedno ležal na zdravem ušesu in trdno spal. V takem slučaju sta Mrs. Snyder in Gray živela ljubezen v spodnji sobi, medtem ko je Snyder spal v prvem nadstropju.

V soboto, 19. marca sta bila Snyder in njegova žena pri svojih prijateljih, kjer se je točilo žganje in vino. Mrs. Snyder je bila zelo ljubezniva do svojega moža in ga je bodrila, naj bo vesel in da naj pije, tako da je bil Snyder precej emamljen. Ob pol dveh ponoči sta se pripeljala v avtomobilu domov in ob dveh je legel Snyder k počitku in je kmalu trdno zaspal. Ko se je žena o tem prepričala, je ob dveh odprla vrata ter spustila Grayja v hišo. Spodaj sta še popila nekaj žganja, da sta imela več poguma in ob pol štirih sta šla v prvo nadstropje. Vrata svoje hčere Lorraine je zaprla. Nato pa sta šla v sobo njenega moža in ga najprej omamila s kloroformom, da pri umoru Snyder ne bi kričal in zbudil hčerke in sosedov.

Nato je Gray prijel železo, ki se rabi za dviganje okenj, in je vdaril Snyderja po glavi. Prestrašen je Gray izpustil železo, katero je pa takoj pobrala Snyderjeva žena in svojega moža dvakrat vdarila z njim po glavi. Nato sta okoli njegovega vratu zadrignila žico, da bi policija mislila, da so bili morileci profesionalni roparji. Odprla sta vse omare ter razmetala obleko po sobi, prevrnila sta stole, da bi izgledalo, kot da so bili roparji v hiši.

Po umoru sta šla zopet v spodnje prostore, kjer sta zepet pila. Zatem sta šla zopet v prvo nadstropje, kjer je Gray na rokah in nogah zvezal Mrs. Snyder in jo položil na posteljo v sobi njene matere, ki je bila ono noč kot bolniška strežnica odsotna od doma.

Ker se pa hčerka ni zbudila ob običajni uri, ker je bila s stariši na

obisku, Mrs. Snyder ni mogla več čakati. Zato se je ob pol osmih zjutraj zvalila s postelje, se splazila k sobi svoje hčerke in jo zbudila. Hčerka priteče iz sobe in ko vidi svojo mater v tako žalostnem položaju, naglo skoči k telefonu in pokliče sosedovo hišo.

V teku pol ure so bili v hiši zdravnik in detektivi. Pazne oči detektivov so takoj opazile, da je bil rop izmišljen in sum je padel na ženo umorjenega. Detektivi so takoj opazili, da Mrs. Snyder na glavi nima nobenega znaka vdarca, kot je rekla, da je nek ropar vdaril po glavi. Pri vratih ni bilo opaziti, da bi kdo siloma vdrl, temveč je bil ubijalec pripuščen. Nemogoče je, da bi kaka žena mogla ostati v takem položaju pet ur, ne da bi imela na svojem životu kakih znamenj nasilja. Drago cenosti, o katerih je Mrs. Snyder trdila, da so v omari, so bile najdene pod vzglavjem. Snyderjev revolver je ležal poleg njega odprt in iz njega ni bil oddan noben strel. Položen je bil tedaj tja po izvršenem umoru.

Mrs. Snyder je bila aretirana in odpeljana v zapor. Po 18-urnem strogem zaslišanju je priznala umor. Izdala je tudi svojega ljubimca Graya, ki se je takoj po umoru odpeljal v Syracuse, N. Y. Na zahtevo newyorške policije je bil Gray v Syracuse aretiran in prepeljan v New York. Po kratkem obotavljanju je tudi Gray priznal svoj zločin.

Pri Snyderjevem pogrebu v sredo, 23. marca je nudila najbolj žalosten prizor njegova hčerka Lorraine, ki je bila z vso svojo otroško ljubeznijo udana svojemu očetu. Pri sprevodu sta jo morala podpirati brat in sestra njenega očeta. In ko je na krsto vrgla belo cvetko, ni bilo nobeno oko suho.

MRS. SNYDER LEAVING THE DISTRICT ATTORNEY'S OFFICE.

Čuditi se moramo ženi, da jo je nedovoljena ljubezen zapeljala tako daleč, da je s pomočjo svojega ljubimca mogla umoriti svojega moža, ki je bil, kot pričajo sosedje, proti njej nad vse dober in v splošnem skrben oče in gospodar. Postavil si je hišo, ki je brez dolga, služil na teden \$115, od katere svote je vsak teden izročil svoji ženi \$85, imel je motorni čoln in avtomobil, tedaj vse, kar more zabavati mlado ženo ter jo držati od krivih potov.

POVEČANJE FAŠISTOVSKÉ MILICE

Rim, Italija. — 80.000 avangardistov, ali mladih fašistov, oboroženih s puškami in v fašistovskih uniformah, je bilo sprejetih v fašistovsko stranko dne 27. marca ob priliki osme obletnice ustanovitve fašizma. Ta sprejem je bil obhajan po vseh večjih italijanskih mestih z velikimi slovesnostmi.

V Rimu je slavnosti prisostvoval Mussolini, ki se je po več mesecih prvokrat spet pojavil v javnosti in je bil sprejet z velikim navdušenjem.

Zgodaj zjutraj so prišli iz rimske provincije v mesto vsi mladenci, ki so dosegli 18. leto in so se zbrali na Piazza del Popolo, koder so korakale prve fašistovske čete tekom revolucije leta 1922.

Okoli njih so se postavili njih starejši tovariši, dokler ni bilo na trgu natlačeni do 50.000 ljudi. Tu jih je pozdravil generalni tajnik fašistovske stranke Turati, ki jim je razložil velik pomen slavnosti in velike časti, ki jih je doletela s tem, da so postali člani fašistovske stranke.

Po slovesnosti na Piazza del Popolo so mladi fašisti odkorakali v

nove barake, kjer so jim bili izročeni še ostali znaki fašistovske milice.

Slovesnost je zaključil Mussolini s kratkim nagovorom, v katerem je nove člane fašist. stranke opominjal, da se naj spominjajo tega dneva do svoje smrti in da naj bodo vedno pripravljeni boriti se in umreti za svojo domovino.

Novi fašisti so stopili iz svojih vrst in obkolili Mussolinijev avtomobil ter so burno kričali, ko je Il Duce (vojvoda) zapustil barake.

VIŠEK PRIJATELJSTVA

Paterson, N. J. — Policija je aretirala 24 let staro Mrs. Helen Hogan O'Brien, Henryja O'Briena in Andrewa Houstona. Pri zaslišanju so prišle na dan čudne domače razmere.

Mrs. O'Brien je obdolžena bigamije, ker se je 30. decembra lanskega leta poročila z Andrew Houstonom, ne da bi se bila prejšnja ločila od svojega moža. O'Brien je stavljen pod obtožbo krive prisega, ker je kot priča pri poroki prisegel, da sta Houston in nevesta samska, sam pa da je prijatelj mladega para. Houston pa je obdolžen prešestva.

O'Brien se je poročil leta 1921. Houston je bil v njihovi hiši stalen gost. Konec decembra je ponudil O'Brien svojo ženo Houstonu za ženo.

"Opazil sem", je rekel O'Brien pri zaslišanju, "da je Houston rad imel mojo ženo; nasprotno pa je tudi moja žena zelo rada imela Houstona. "Ali bi rad imel mojo ženo?" sem vprašal Houstona. — "Gotovo", je odvrnil. To je bilo vse. Ona je bila s tem zadovoljna. Poročila sta se in sta živela skupaj obenem z mojim sinom."

Ko so jih zopet odpeljali v celico, je Mrs. O'Brien poljubila oba.

ZIZI LAMBINO

Pariz, Francija. — Bivša megalanatična žena rumunskega princa Karola, Zizi Lambino, se pred francoskimi sodišči še vedno bori za pravice svojega sina Mirea, da dobi priznanje, da je otrok sin princa Karola. Proti razsodbi sodišča v decembru se je pritožila na višje sodišče. Svojega sina bi rada vpisala v šolo pod imenom njegovega očeta in bi obenem rada prisilila Karola, da plačuje šolnino. Kot prej, se tudi še sedaj sklicuje Zizi vedno na to, da je bil sin rojen sicer po razveljavljenju njene poroke s Karolom, da pa je pravi njegov sin.

BEETHOVENOVA PROSLAVA

Dunaj, Avstrija. — Stoletnica velikega skladatelja Ludvika van Beethovena je bila slovesno obhajana. — Slavnosti so se vdeležili predsednik avstrijske republike, načelniki raznih oblasti, diplomatični zastopniki in 13 posebnih poslancev iz inozemstva. Glavni govornik je bil ameriški poslanik Henry Washburn, ki je v nemškem jeziku povdarjal veliki ženin skladatelja Beethovena, čegar duh je prodril v ameriško glasbo. Bivši francoski ministrski predsednik Herriet je govoril za Francijo in skladatelj Piero Mascagni za Italijo.